

HAVACILIK KRONOLOJİSİ

Servet BAŞOL

ATCo 216
FOO 56

HAVACILIK VE UZAY KRONOLOJISI

Yazdığım kitaplarda „tarihçe“ bölümü için çok zaman harcadım. Araştırma ve Çeviri titiz yapıldığında bu bedel ödenecektir mutlaka. Elimdeki tarihçeleri birleştirip bir kitap haline getirme fikri, tezlerini yazarken benden yardım isteyen öğrencilerim sayesinde sonradan oluştu.

Böyle bir kronoloji, yanlış bilinen bir çok gerçeğin de ortaya çıkmasına neden oldu. Aradan geçen sürede güncellendi ve öğrencilerimin yardımı ve katkıları ile bu şeklini aldı.

„Sondan bir önceki“ betimlemesini havacılıkta çok kullanırdım. Gerçeği yansıtması açısından önemli bir cümledir. Bu nedenle asla kronolojinin „son halı“ demiyorum. Sizler araştırdıkça yenilenecek ve ihtiyaca göre güncellenmeye devam edecek.

Tarihini bilmeyenler geleceklerini kuramazlar.

Sevgilerimle

Servet BAŞOL

ATCo 156

FOO 56

1767-xx-XX İlk Uçan Balon Fikri.

Balon fikri ilk kez 1766 yılında hidrojeni bulan Henry Cavendish'in bu gazın havadan hafif olduğunu görmesi ve 1767'de Joseph Black'ın, hafif bir aracın hidrojenle doldurulduğu zaman uçabileceğini öne sürmesiyle doğdu.

1783-06-05 İlk Balon uçuşu.

Jacques ve Joseph Montgolfier kardeşler, Annonay-Fransa; ilk sıcak hava balonunu uçurdular. İlk uçuş 5 Haziran 1783 tarihinde Fransız Joseph Michel Montgolfier (1740-1810) ve Jacques Etienne Montgolfier (1745-1799) kardeşler tarafından Annonay köyünde çapı 10,5 metre olan ketenden bir torbayı sıcak havayla doldurarak olmuştur. Balon, 450 metre kadar yükselerek 10 dakikada 1,5 millik mesafe kat etmiştir.

1783-08-27 İlk Hidrojen dolumlu balonun uçuşu.

Fizikçi Jacques A. Cesar Charles (Paris), A. J. ve M. N. Robert'in hidrojen ile doldurulmuş 4 m çapındaki balonun yapımına ve uçurulmasında gözlemcilik yapmış ve balon yaklaşık yerden 3000 ft yükselmiş ve havada kaldığı 45 dakikalık sürenin 16 dakikasında da yol almıştır.

1783-09-19 Balonla ilk canlı uçuşu.

Montgolfier Kardeşler sonraki uçuşlarını 19 Eylül 1783 tarihinde, aralarında Benjamin Franklin'in de bulunduğu kalabalık karşısında Paris'te yapmışlardır. 6 millik uçuşta balonun sepetine bir horoz, bir ördek ve bir koyun koymuşlardır.

1783-10-15 İlk insanlı uçuşlar.

Jean Pilâtre de Rozier adlı Fransız, ilk defa balon ile yükselen kişi olmuştur. 21 Kasım'da ise Marquis d'Arlandes ile birlikte ilk uçuşunu 152,40 m yükselip, 20 dakika süreyle havada kalmış ve 8,85 kilometre yol katederek yapmıştır.

1784-01-19 Şimdiye kadar yapılmış en büyük Sıcak Hava Balonu,

Le Flesselle adını verdikleri Montgolfier kardeşlerin yaptığı bu balon, 70.000 cu/ft hacminde ve 3000 ft yükseğe çıkabiliyordu.

1784-xx-XX İlk Güç ile yönetilen Balon.

Gen. Jean Baptiste Marie Meusnier pervane itişli ilk balonu geliştirdi. Eliptik balon, üç adet tek shaft güdümlü pervane ile saatte 5 km sürat yapabilmekte idi.

1784-06-04 Balonla ilk uçan kadın

Lyons, France dan bir opera sanatçısı olan Bayan Elisabeth Thible, ilk balonla uçan kadın ünvanına sahiptir.

1793-01-09 Amerika'da ilk balon uçuşu.

Fransız Jean Pierre Blanchard, Philadelphia'dan Woodbury, N.J'ye 45 dakika üzerinde bir uçuş gerçekleştirdi.

1793-11-20 Balon Kullanan ilk pilot ve uçan Yolcu.

Montgolfier Kardeşlerin 20 Kasım 1793 yılında uçurdukları sıcak hava balonu, Fransız fizikçi Jean François Pilatre de Rozier (1756-1783) ve bir arkadaşını da taşımış, böylece Montgolfier Kardeşler, tarihte balon kullanan ilk pilotlar olmuşlardır.

1797-10-22 İlk paraşüt atlayışı.

André-Jacques Garnerin Paris Monceau Park'ına 7 metre çapında çadır bezinden yaptığı paraşüt ile bir hidrojen balonun sepetinden 700 m yüksekten atlaması ile modern paraşüt doğdu (fr parachute=Düşmeye karşı, düşme engelleyici demektir). Seyirciler arasında bulunan o zamanın fizikçilerinden Lalande paraşütün iniş süresince özellikle yere temas ederken büyük tehlikelere sebep olan rakkas hareketini önlemek için paraşütün tepe noktasının delinmesini teklif eder. Bu delik bugünkü paraşütlerde dengeli düşüşü, buradan kaçan hava sayesinde sağlayan, baca adı verilen tepe deliğinden başka bir şey değildir.

1799-10-12 Paraşüt ile atlayan ilk kadın Jeanne Geneviève Labrosse / Garnerin

İlk defa tek başına balon kullanan sonrar da balonu salıp, balon sepetine bağlı paraşüt ile 900m den inen kadın pilottur.

1804-xx-XX İlk Bilimsel Uçuş.

Fransız fizikçi Jean Baptiste Biot (1774-1862) ve Joseph Louis Gay-Lussac (1778-1850), Sıcak Hava Balonu ile 6,5 km yüksekliğe çıkarak bu yükseklikteki havanın bileşimini sınıdılar ve dünyanın manyetik alanının doğasını incelediler. Bu bilimsel amaçlı olarak yapılan ilk uçuştur.

1815-xx-XX Sir George Cayley 'Aerodinamiğin Babası',

1.52 m uzunluğunda burgulu bir kol kullanarak havanın çeşitli durumlarda nasıl sürtünme ve kaldırma karakteristiği gösterdiğini ölçmeye çalışmıştır. Elde ettiği bulgulardan, belki de dünyada ilk defa bir planör tasarlamış (havadan-ağır insan taşıyacak makine) ve yapmıştır. (1773-1857),

1838-01-06 Samuel Mors ve Alfabeti

Telgraf sistemini ve kendi buluşu olan Mors Alfabetini Morristown, New Jersey de tanıttı.

1843-03-28 İlk Pervaneli Uçak Patenti.

İlk defa projelendirilen ve detaylandırılan pervane ile uçabilecek olan uçak tasarımı, William Samuel Henson (1805-1888) tarafından patenti alındı ve Londra'da buhar gücü ile çalışan uçak tasarımı yayınlandı.

1852-09-24 İlk Kontrol Edilebilir Balon.

Henri Giffard, bir Fransız mühendis, buhar gücü ile ilk kontrol edilebilir balon uçuşunu gerçekleştirdi. 44 m uzunluğunda ve 12 m çapında, 2,5 m³ hacminde kömür gazı (havgazı) ile 11 km/saat süratle Paris - Trappe arasında gitti.

1856-12-XX Jean Marie Le Bris – İlk Planör

Bir Fransız Denizci olan Kaptan Le Bris, Ümit Burnu civarında gördüğü Albatros kuşundan çok etkilenmiş ve *Cabo da Boa Esperança* çıkışında bu kuşlardan birini yakalayıp incelemelerde bulunmuştur. 1856 Aralık ayında Albatros kuşunun bire bir kopyası olan planörü yapmış ve doğal olarak da *Sahte Albatros* adını vermiştir. Bir kanadı 7m uzunluğunda ve 20 m² yüzeyli tahta çatısı ve kumaş kaplı kanatları olan bu planör, bir atlı araba üzerinde hızlanarak uçmuş ama inişinde hasarlanmış, Le Bris de ayağını kırmıştır. 1867 sonu – 1868 başındaki denemede ise 15m yükselmiş ve 180m süzülerek uçmuştur. Bundan sonraki denemeleri, ne yazık ki başarılı olamamıştır.

1864-xx-XX Arthur Cayley - İngiliz Matematikçi ve Hukukçu.

Arthur Cayley, kıvrık ve eğimli bir kanadın, düz bir kanada göre yüzeyindeki kıvrımın oluşturacağı alçak basınç nedeniyle daha çok kaldırma gücüne sahip olacağını (**Bernoulli teoremi**) öne sürmüştür. Ayrıca, kuşları gözlemleyerek bugün ki (**aspect ratio**) kanat yüzeyi oranı ifadesini de gündeme getirmiş ve bu konuda ilk defa tek ve çift kanat tasarımları yapmıştır.

1867-07-19 İlk Delta Kanatlı Uçak Tasarımı.

İngiliz J.W. Butler ve E. Edwards, delta kanatlı tek ve çift kanat uçak tasarımları için buhar, gaz ya da sıkıştırılmış hava ile çalışacak tek ve çift motorlu uçak patenti aldılar.

1871-08-18 Alphonse Pénaud; Yapısal Dengeli ilk uçak modeli.

Alphonse Pénaud, ilk defa yapısal dengeli model uçağı Tuileries Gardens, Paris’de Société de Navigation Aérienne kurumu gözetiminde 11 saniyede 40m uçurarak havacılık da yeni bir çığır açtı. “Planophore” adını verdiği bu model uçak, tarihte **ilk yapısal dengeli uçaktır**. Buna benzer bir oyuncak, Wright kardeşlerin çocukken çok ilgilerini çekmişti.

Fransız Alphonse Pénaud, kanat yapıları ve aerodinamik prensipleri model uçaklara, helikopterlere ve planörlere uygulaması ile bilinir. İtme gücü olarak kıvrılmış lastik şerit kullanır. En meşhur modeli olan “**Planophore**” 45 cm kanat genişliğine sahipti. Kanatlar yukarı doğru yükselen ve uca doğru sivrileşen bir forma sahipti. (**Bu günki modern kanat şekli**) Kuyruk ise, yatay konumlamayı sağlaması için ayarlanabilir yapıda ve aynı kanat özelliklerine sahip idi.

1871-xx-XX İlk Rüzgar Tüneli.

Basınç ve sürat üzerine yapılan ilk rüzgâr tüneli, **Wenham ve John Browning** tarafından yapılmıştır. Havanın Hareketi-Aerial Locomotion, basınç ve sürat ilişkisi üzerine yapılan ilk çalışma metnidir. Yüzeysel alanları eşit olmakla birlikte daha uzun bir kanadın, derinliği fazla olan bir kanat yapısına göre daha fazla kaldırma gücü sağladığını deneylerle ilk olarak Wenham ispatlamıştır (**Aspect Ratio teorisi**). Ayrıca kaldırma gücünün artması için, kanat genişliğinin fazla olmaması gerektiğini de deneyleri ile vurgulamıştır. Amerikadaki “Smithsonian Institution”, bu çalışmalarını 1895’de Wilbur Wright ve kardeşine, destek olmak için vermiştir.

1874-xx-XX Felix du Temple; Tarihde ilk Başarılı Uçuş.

Brest-Fransa’da tümü alüminyum kullanarak yapılmış, kanat açıklığı 13 m olan ve pilotsuz ağırlığı 80 kg gelen bu **havadan ağır, kendi gücü ile uçan ilk uçak**, kardeşi M. Luis ve Felix du Temple tarafından yapılmıştır. Bir kaç denemesi yapılan uçak, kendi gücü ile yerde bir kaç sekme yaparak koşturmuş, kendi gücü ile yerden bir kaç defa kesilmiş, ve **tarihdeki ilk uçuşu gerçekleştirerek** sağlimen yere konmuştur. Bu uçak, 1878 Universal Dünya Fuarında sergilenmiştir. Motoru, üstün tasarımı ile buhar makinalarında devrim yaratan bir modeldir.

1874-10-09 Posta Birliği ve Heinrich Von Stephan

GPU Bern Antlaşması, İsviçre’nin Bern Kentinde, Alman Posta Memuru Heinrich Von Stephan tarafından gündeme getirilmiş ve 22 ülkenin katılımı ile “**General Postal Union**” adı altında serbest posta dolaşımını sağlamak amacı ile imzalanmıştır. **9 Ekim Posta günü** olarak halen kutlanmaktadır.

1875-07-01 Türkiye GPU üyesi oldu.

Adı sonradan “**UPU**” olan “General Postal Union”a **Türkiye katıldı**. Bu birliğin amacı, posta dağıtım usul ve kurallarını Uluslararası bir seviyede yapabilmek ve postanın serbest dolaşımını sağlamaktır. Şu an 191 üyesi bulunmaktadır.

1878-10-09 General Postal Union (GPU), Universal Postal Union (UPU)

Uluslararası posta trafiğindeki artış ve posta servisindeki uluslararası işbirliğinin artması ile adını UPU (**Universal Postal Union**) olarak değiştirdi.

1880-09-09 Uluslararası İnsan Hakları Örgütü.

Oxford'daki toplantı gündemine, Havacılık konusunu ilave etti.

1883-10-08 Elektrik gücü kullanan ilk balon.

Fransız kardeşler, Albert ve Gaston Tissandier, dünyada ilk defa elektrik gücü ile balon yönetmişlerdir.

1884-xx-XX Alexander F. Mozhaisky. Gerçekleşen ikinci uçuş.

Felix du Temple deneyinden sonra dünyadaki havadan ağır ve buhar gücü ile gerçekleşen ikinci uçuş, Mozhaisky'nin tek kanatlı uçağı ile Krasnoye Selo - Sn. Petersburg yakınlarında gerçekleşmiştir. Üç traktör motorlu uçağı I.N.Golubev kullanmakta idi ve meyilli bir araziden kalkarak 30 m uçmuştur.

1888-08-12 Havagazı kullanan ilk kontrollü balon. (dirigible)

Alman Wolfert, balonuna koyduğu 2 hp gücünde Daimler Benz pervaneli motorlarını havagazı ile çalıştırarak Seelberg'den 4 km ötede Kornwestheim'a uçmuştur.

1889-05-06 İlk Uluslararası Havacılık Kongresi; Paris

Paris'de, Brazilya, Fransa, Büyük Britanya, Meksika, Rusya ve Amerika Birleşik Devletleri katılımları ile, 12 senede 5 defa toplanacak olan **ilk Uluslararası Havacılık Kongresi** yapıldı (06-05/06-11). Fransa Devriminin yüzüncü yılı nedeniyle, çok büyük etkinliklerin yer aldığı bu kongre, diğer etkinliklerin arasında yapılan en önemli kongredir. Tabii Gustave Eiffel'in Kulesinin mimari yarışmada birinci seçilmesinden sonra.

1890-11-09 Clement Adler'in Ader Eole uçağı ile uçuşu.

Clement Adler, Adler Eole adını verdiği buhar gücü ile çalışan ilk uçağı yaptı. (Aeolos = Greko-Romen'cede rüzgar Tanrısı'nın adı) Öncekiler gibi kanatların çırpılması ile değil, yarasa kanadının mekanik kopyası kanatlarla kaldırmayı amaçlayarak uçmaya çalışması bir öncülüktü. Çok çok hafif bir buhar makinası, uçağın önündeki pervaneyi çevirmekte idi.

Bu makina ile 9 Ekim'de Brie-Chateau d'Armainvilliers'de 50 m lik bir uçuş gerçekleştirdi. Uçak, yaklaşık 20 cm yerden yükselmiş ve ağırlık-güç oranına göre, böyle bir tasarım ve güç ile alınabilecek en güzel neticeyi almıştı. Deneyi gözlemleyenler, daha iyi bir havada, daha iyi bir sonuç alınabileceğini ifade etmişlerdir. Yön kontrol mekanizması olmayan bu uçak ile Adler'in, Eylül 1891'de 100 m, 1892'de 200 m uçmuş olduğu söylenmekle birlikte, bu uçuşlar, belgelenmemiştir.

1891-xx-XX Otto Lilienthal, ilk mühendislik Planör test pilotu.

Kendi ağırlığının yer değişmesi ile yönlenecek ilk planörü yapmıştır. 1891'de bir kaza sonucu düşerek öldüğü 9 Aug 1896'ya kadar yaklaşık 2000 deneysel uçuş yapmış ve ölmeden önce söylediği "Uğrunda ölünecektir de" sözü günümüze kadar gelmiştir. 1894'de geliştirdiği "Segelapparat" adını verdiği "Standard Süzülen Makina", sonraları İngiliz, İrlanda, Rusya, Fransa, Arjantin, Amerika ve Almanya'da diğer uçuculara örnek teşkil etmiştir.

Lilienthal'in değişik kanat yüzeyleri için hazırladığı **Lift & Drag tablosu** (Kaldırma ve Sürtünme), 1871'de İngiltere'de Francis Wenham ve John Browning tarafından hazırlanan Rüzgar Tüneli, Smithsonian Enstitüsü tarafından desteklenen Wright kardeşlerin yaptıkları çalışmalarının önemli bir bölümünü oluşturmuştur.

1894-06-19 Frederick W. Lanchester ve Aerodinamik.

Otomobilin öncülerinden ve Havacı Frederick W. Lanchester, Birmingham'daki Doğa Tarihi ve Felsefe Derneği'nde **Hava Akımı ve Dolaşımı teorisini** açıklar. Bu açıklama, daha sonraları, **Aerodinamik biliminin temelini** oluşturacaktır.

1895-xx-XX Smithsonian Enstitüsü ve Wright Kardeşler.

Havacılıkdaki gelişmelerden ülke olarak geri kalmamak için, günümüzdeki adıyla Pittsburg Üniversitesi, o zamanki adıyla Smithsonian Enstitüsü - USA, Lilienthal'in Lift & Drag tablosu ile birlikte Wenham ve John Browning'in 1871'deki rüzgar tüneli çalışmasını Wright kardeşlere verdi.

1896-05-06 Samuel P. Langley; Aerodrome VI uçuşu.

1891'de ilk Aerodrome model uçak ile denemelere başlayan Langley, dört senelik çalışmalarının sonunda, buhar gücü ile çalışan Aerodrome No.V 'in **30 m** yükselerek **1006 m** yol katetmesini sağlamıştır. (Aerodrome latince - Hava Koşusu demektir) Sürati ise saatte **32 km** idi. Bir sonraki modeli Aerodrome No.VI ise Kasım 1896'da bu sefer **1280 m** uçmuş ve 1 dak'dan fazla havada kalmıştır. Bu pilotsuz uçuşlar Savaş Bakanlığı (\$50,000) ve Smithsonian Enstitüsü (\$20,000) tarafından, pilotlu uçuş için desteklenmiştir.

1897-xx-XX Carl Rickard Nyberg.

Buhar Makinaları, uçaklar, gemi pervaneleri ve digger çeşitli makinalar üzerine geliştirme çalışmaları yapması ile ünlüdür. En ünlendiği saha ise "Flyg-Nyberg" adının takıldığı uçak çalışmasıdır. Evinde yaptığı "Flugan" (Uçuş), uçağı ile sadece kısa zıplamalar yapabilmiş ve pek de başarılı olamamıştır.

1897-11-03 David Schwarz. İlk kontrol edilebilir Uçan-Kasalı Balon.

Alman Ordusu'nun isteği üzere, ilk kontrol edilebilir Kasalı Balon, Berlin yakınlarındaki Tempelhof'da denenmiştir. Pervane kayışının kopması sonucu gemi kontrolü kaybedip çakılmış, hırvat asıllı mühendis David Schwartz ikinci test uçuşunu göremeden, Alman Ordusu'nun projesini kabul ettiğini bildiren telgrafi okurken sevinçten kalp krizi geçirerek ölmüştür.

Bu ilk denemeyi seyreden Kont Ferdinand von Zeppelin, dul bayan Schwartz'dan planları 1898'de satın almış ve geliştirilen ikinci modele adını vermiştir. Bu model, dünyada tümü ile metal, alüminyum malzemedeki yapılan ilk uçan gemi olmuştur. Bu ilk geminin de akıbeti birincisinden farklı değildir. Sonraki modeller, tarihe Zeppelin adını yazdırmakta gecikmeyecektir.

1899-04-XX Gustav Weisskopf - Pittsburgh, Pennsylvania uçuşu-

Amerika Birleşik Devletlerinde tek kanatlı ve buhar motorlu havadan ağır uçan ilk pervaneli uçak, Alman Gustav Weisskopf tarafından uçuruldu. Uçak ilk uçuşunda yerden ancak 7.5 m havalandı ve yolu üzerindeki üç katlı bir binayı aşamayıp ona çarptı.

1899-05-17 Augustus. M. Herring - “At’sız Asır” - uçuşu.

Bisiklet tasarımcısı ve hafif uçak motor üreticisi olarak tanınan Herring, ilk uçuşunu yaptığında, “At’sız Asır” adlı mecmua, bu uçuşu yeni bir asrın başlangıcı olarak seçkin okurlarına 17 May 1899’daki sayısı ile duyurmuştu.

Derginin bastığı resme bakarak çok ilginç tesbitler yapılmaktadır. Örneğin Wright kardeşlerin ilk uçakları, bu tasarımın aynısı olmakla birlikte, Herring’in kontrol yüzeyleri, onların yaptıkları ilk uçakta yoktu. Wright kardeşler bu kontrol mekanizmalarını ancak ilk uçaklarından 4 sene sonra geliştirdikleri yeni uçaklarına uygulayabileceklerdi.

1899-05-18 Lahey Konferansı

Lahey’de toplanan ve özellikle uluslararası hukukun gelişmesine önemli katkıları olan konferansların ilkidir. Barış ve silahsızlanma konularını ele almak üzere 26 ülkenin katılımı ile yapılmıştır. bu konferansta kabul edilen üç sözleşme ve üç deklarasyon 31 temmuz 1899’da imzalanan sonuç bildirgesinde toplanmıştır.

1899-10-11 Augustus Herring’in “Çift Kanatlı Uçak” ile uçuşu.

1896’da, insanın kullandığı, havadan ağır, motor gücü ile, control edilebilen bir “Uçan Makina” patenti için USA patent ofisine müracaat etmiştir.

Octave Chanute ve Augustos Herring’in uçağı, çift kanatlı ve sıkıştırılmış hava ile uçmakta idi. Octave Chanute’nin planör tasarımını esas alarak yaptığı uçak ile, Michigan Gölü kumsalındaki ilk uçuşunda 15 m yol almıştı. 22 Ekim günü yapılan denemede ise 8 ila 10 saniye havada kalan uçak, 22 m yol aldı.

1900-04-26 Guglielmo Markoni ve ilk telsiz patenti

İlk defa Londra’da ayarlanabilir dalga boyu için 26 Nis 1900’de patent için müracaat etti ve 13 Nis 1901’de 7777 no’lu İngiliz patentini aldı.

1900-07-02 İlk Başarılı Zeppelin Uçuşu

1896’da ilk kasalı balonunu yapan hırvat asıllı mühendis David Schwarz, buluşunu Alman ordusuna satmak ister. Alman ordusu uzun bir süre sonra teklifi kabul ettiğini bildiren mektubu Schwarz’a yollar. Mektubu okuyan David Schwarz, sevinçten kalp krizi geçirerek ölür.

Eşi Melanie, Ferdinand Zeppelin’in projeyi satın alma isteğini geri çevirmez. 15 000 mark karşılığı projeyi satar ve Ferdinand, projeye kendi soyadını vererek Alman Ordusuna ‘Zeppelin’ üretir.

Alman Kont Ferdinand von Zeppelin, bu yeni modeli başarı ile uçururken satte 27 km sürat yapmış ve 5 km yol almıştı. Dümen kilitlenince yere indi.

1900-xx-XX Wright Kardeşler Planör uçuruyor.

Wright Kardeşler, Alman Otto Lilienthal, Octave Chanute ve Samuel P. Langley’i örnek alarak planör uçurmaya başladılar. İlk planör denemesini 1900 yılında ve ikinci denemelerini de 1901 yılında yaptılar. ↗

Octave Chanute, Avrupada yazıştığı lider havacılarından Louis Mouillard, Gabriel Voisin, John J. Montgomery, Louis Blériot, Alberto Santos Dumont ve Percy Pilcher ile yazışarak elde ettiği tüm bilgileri Wright Kardeşlere iletliyordu. Smithsonian Enstitüsü de dünya çapındaki diğer gelişmelerden Wright Kardeşleri bilgilendirmeye devam ediyordu.

1901-10-19 Hızlı Balon Yarışması; Brazilya'lı Alberto Santos Dumont

Brazilya'lı Alberto Santos Dumont, St.Cloud parkından kalkıp, Eiffel Kulesi tarafından en kısa sürede geri dönecek olana verilecek olan Deutsch de la Meurthe'nin koyduğu 10.000FF lık (309.583\$) birincilik ödülünü, 30 dakikanın altında katederek kazandı.

1901-06-30 Herr Berson ve Prof. Süring'in "Balon Yükseklik Rekoru".

Berliner Verein für Luftschiffahrt (Berlin Uçuş/Uçucular Derneği) üyesi Berson ve Süring, bu çok tehlikeli deneyi gerçekleştirmek için, 241 m³ lük bir balonla Prusya'da 10.080 m yüksekliğe çıkmayı başarmışlardır. Bu kayıtlı bir, dünyanın ilk "Balonla Yükseklik Rekoru"dur.

1901-08-14 Gustav Weisskopf - Bridgeport Connecticut uçuşu-

Gustav Weisskopf, (Amerikalılar bu Alman'a, isminin İngilizce tercümesi ile Whitehead demektedirler!) 1899'dan sonra tek kanatlı ve buhar motorlu havadan ağır Number-21 model uçağı ile bu sefer dört uçuş gerçekleştirdi. Biri sabah, diğer üçü öğleden sonra yapılan bu uçuşların en başarılısında, yerden 61 m yükseklikte 2500m yol katetti.

1901-11-XX Wright Kardeşler'in Rüzgar Tüneli.

Wright Kardeşler, Wenham and John Browning çalışması olan rüzgar tüneline kurdular (Uzunluğu 183 cm) .

1901-12-12 Guglielmo Markoni ve Telsiz

Yeryüzü eğiminden dalga boyunun etkilenmediğini ispatladı ve ilk defa telsiz düzeneği yayını atlantikde Poldu, Cornwall (İngiltere) ile St. Johns, Newfoundland (Kanada) arası 3439 km'lik mesafeye başarı ile ilettiler. Bu iletide ilk defa Mors Alfabesi'nden S harfi (. . .) kullanıldı. Daha sonraları denizciler S.O.S (Save Our Souls - ... - - - ...) sinyalinin sıkça kullanacaklardır.

1902-xx-XX İlk Meteorolojik Balon Uçuşu.

Fransız Meteorolog Leon Philippe Teisserenc de Bort (1855-1913) insanların çıkamadığı yükseklikler için ölçüm aletleri yerleştirilmiş insansız balonlar uçurmuştur. Bu yöntemle atmosfer sıcaklığının 11 km yüksekliğe kadar düzenli olarak düştüğünü, ulaşabildiği daha yükseklerde ise sıcaklığın sabit kaldığını tespit etmiştir. Yaptığı 200'den fazla deneyden sonra atmosferi katlara bölüp, "troposphere" ve "stratosphere" isimlerini vermiştir.

1902-01-17 Gustav Weisskopf – Connecticut uçuşu

Gustav Weisskopf, 1901'den sonra bu sefer karosen yakıtı kullanan Number-22 uçağı ile (yinede Amerikalılar bu Alman'a, isminin ingilizce tercümesi ile Whitehead demektedirler.) iki uçuş denemesinde bulundu. İlk uçuşu 3200 m, ikinci uçuşunda ise 11.300 m yol almıştır. (Wright Kardeşler ise 259.7 m yol alabileceklerdi.) Hiç bir zaman Amerikan vatandaşlığına geçmeyen Alman Gustav Weisskopf, 1927 senesinde kalp krizinden ölmüştür.

1903-03-23 Wright Kardeşler'in Patent başvurusu.

Wright kardeşler, 1902'de yapmış oldukları ikinci (geliştirilmiş) planör modelini esas alarak, “motorlu uçuş makinası” için patent başvurusunda bulundular.

1903-12-17 Wilbur ve Orville Wright kardeşler'in uçuşu.

Wilbur ve Orville Wright kardeşler, Wilbur'ün ürettiği, 12 hP motorlu ilk uçaklarını, 36,5 m ve 12 saniye süre ile uçurdukları ve aynı gün yaptıkları ikinci deneyde ise 259,7 m mesafeyi 59 saniyede aldıkları sadece noter kaydında geçer. (Gustav Weisskopf ise 11.3 km uçmuştu.) Bu belge dışında böyle bir “uçuşun” yapıldığını ve gerçekleştiğini gören olmamıştır. *The Wright Brothers, had not allowed public viewing of the flight!* dense bile ABD için patent hakkı çok önemlidir, ayrıca Smithsonian Enstitüsü Avrupa'da ne kadar sanayi casusluğu yapsa da gelişmelere erişecek ABD vatandaşı bulamamakta (Gustav Weisskopf halen Alman vatandaşıdır) ve havacılık konusunda geri kalmış görünmek istememektedir.

Orville'in ilk uçuşu yaptı denilen uçağını Smithsonian Enstitüsü'ne vermek yerine 1942 senesinde Londra Bilim Müzesi'ne uzun süreli kiralaması sonucu varisleri ile Smithsonian Enstitüsü 1948 senesinde bir anlaşma imzalayarak uçağın ABD'ye geri getirilmesini sağlar. Yapılan bu “gizli” anlaşmanın şartı, Smithsonian Enstitüsü'nün yalnızca Wright Flyer'ı tanınması ve insanlı, güçlendirilmiş ve kontrollü ilk uçuş olarak başka hiçbir uçuşu tanımamasıdır.

O'Dwyer, 1975 yılında Orville Wright varisleri ile yapılan anlaşmayı ABD Connecticut Senatörü Lowell Weicker ve ABD Bilgi Özgürlüğü Yasası yardımıyla öğrenir ve bu anlaşmayı yayımlar.

25 Haziran 2013'te Connecticut Valisi Dan Malloy, Gustave Whitehead'i insanlı, güçlendirilmiş ve kontrollü ilk uçuş gerçekleştiren ilk kişi olarak tanıır.

1905-03-16 S. H. Maloney'in Süzülüş Rekoru.

Santa Clara Üniversitesi profesörlerinden John J. Montgomery'nin yaptığı planör ile profesyonel paraşütçü S.H.Maloney, ilk yüksekten yere süzülerek inişi gerçekleştirdi.

1906-01-17 İkinci model LZ-2 Zeppelin uçuşu.

Constance gölü üzerinde gerçekleşen denemede ikinci model LZ-2, 40 km/saat sürata erişti ve başarılı bir uçuş gerçekleştirdi.

1906-03-18 Trajan Vuia ve İlk Serbest Uçuş.

Uçağın kanatlarına yeni kontrol yüzeyleri uygulayan Romen Trajan Vuia, ilk denemesini Paris’de yaptı. Saat 15:00’de motoru çalıştırdı ve 5 dakika sonra koşturmaya başladı. 50m kadar koşturduktan sonra havalanan Araba-Uçak (Vuia-1), yerden 1 m kadar yükselerek 12 m yol aldıktan sonra motorun susması sonucu iniş yaptı. Bu uçuşun özelliği, Wright Kardeşlerin ya da başkalarının yaptığı gibi harici yardım olarak değil (Hızlanma Rayları, Mancınık, İtme, vs.) kendi gücü ile Havadan Ağır ve Yönetilebilen (**autonomous**) ilk uçuş olmasıdır. Doğal olarak bu tip bir uçuş, dünya basınında yer buldu ve büyük bir heyecan yarattı.

1906-09-13 Brezilyalı Alberto Santos-Dumont

Brezilyalı Alberto Santos-Dumont, Paris’in Bagatelle Alanında kendisinin ürettiği ilk havadan ağır makinesini uçurdu. Arkadan pervaneli, kutu uçurtma benzeri bu ilginç uçak, 50 beygirlik V tipi 8 silindirli bir motorla çalışıyordu ve Bis-14 modeli diye anılmakta idi.

1906-10-23 Brezilyalı Alberto Santos-Dumont – Hız Rekoru

220 metreyi 21 saniyede alarak hız rekorunun sahibi oldu. Romen Trajan Vuia’nın Vuia-1 modelinden sonra dışarıdan hiç bir destek almadan kalkan ve inen ikinci devrimci modeldir Bis-14.

1906-11-12 Brezilyalı Alberto Santos-Dumont – Mesafe Rekoru

Alberto Santos-Dumont, resmi gözlemcilerin denetiminde 219 m uçarak Fransız Havacılık Kulübü’nün 100 m üzeri uçanlara verdiği ödülü kazandı.

1928’de Brezilya’ya dönen Santos-Dumont, uçakların savaşlarda kullanılmaya başlaması nedeniyle bunalıma girerek intihar etti.

1907-03-16 Ferdinand Leon Delagrange

Ferdinand Leon Delagrange, kendisi için yapılan ve pilot Charles Voisin’in kullandığı Voisin-Delagrange modeli uçak ile havacılığa adım attı. Voisin modelinde küçük değişiklikler yaparak İtalya’ya gitti. 23 Haz’da 18 dakika 30 saniye havada kaldı. 6 Tem’da Henry Farman, havada kalış rekorunu Gent kasabasında 20 dak 20 san ile kırdı. 06 Eylül’de Issy’de Delagrange 25 km uçtu, 02 Kasım’da Henry Farman, Champ de Chalons’da 40 km yol aldı.

Ferdinand Léon Delagrange, 04 Ocak 1910’da, bu çekişmeyi kazanmak için 50 beygir gücündeki Bleriot XI model uçağı ile Pau’dan havalanırken, motorunun çok güçlü olmasından kaynaklanan bir kaza ile kalkışta düşerek hayatını kaybetti.

1907-06-15 2.ci Lahey Konferansı

44 ülkenin katılımı ile toplanan ikinci konferansta savaş hukuku konusunda çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu iki Lahey konferansın uluslararası hukuk açısından önemi şu noktalardadır:

- Hukukun evrenselliği ve eşitliği
- Soyut hukuk konusunda ilk düzenlemeler
- Uluslararası hukukun yasallaştırılması
- Devletler arasındaki uyuşmazlıkların barışçı çözümü için komisyonlar ve örgütler kurulması

Uluslararası hukuk, bu konferanslarla gelişimini sürdürmüş ve bir anlamda Sivil Havacılık Hukukunun oluşmasına yardımcı olmuştur.

1907-06-21 Trajan Vuia ve Vuia-2

Romen Trajan Vuia, bu sefer 24 beygir gücünde Antoinette motoru ve ilk defa tekerleklere amortisör uygulaması ile Vuia-2 modelini üretti. Paris'teki bu denemesinde ise, 5 m yükseldi ve 20 m uçarak yere indi.

Asıl önemli buluşu, içten yanmalı buhar makinesinde 100 atmosferlik basınç elde etmeyi başarmış olmasıdır. Bu sistem hala kullanılmaktadır.

1907-07-25 Louis Bleriot.

Louis Peyret yapımı bisiklet modeli tek kanatlı uçağı ile Issy-les-Moulineaux'da Bleriot No.VI ile 150 metre uçtu. Dikey kontrolü, oturduğu tekerlekli sandalyenin öne ve arkaya kayması ile sağlamakta idi. "Monoplane-Tek Kanat" modelin gelişmesinde, büyük katkıları vardır.

1907-09-19 Maurice Volumard - İlk Pilotlu Helikopter Uçuşu

Fransa'nın kuzeyinde Douai'da, ilk pilotlu helikopter uçuşunu Maurice Volumart gerçekleştirdi. Yerden ilk seferinde 60 cm yükselen helikopteri, daha sonraları bu yüksekliği 1 m'nin üzerine taşıdı. Kontrol kaybolmasın diye yerden iplerle bu kalkış kontrol edilmekte idi.

1907-10-26 Henry Farman

Santos Sumont tarafından düzenlenen Archdeacon Kupası'nda, Voisin Farman I model uçağı ile İngiliz **Henry Farman**, 771 m'yi 52.6 saniyede alarak dünya rekoru kırdı.

1907-11-10 Louis Bleriot

İlk defa Bleriot No.VII'yi yaparak üzeri kapalı, önde tek motorlu, tek kanat ve kuyruk düzeni ile **günümüzün modelini** yaratmıştır.

1907-11-13 Paul Cornu - Helikopterle İlk Serbest Uçuşu.

Fransa Lisieux'de Paul Cornu, 24 beygirlik Antoinette motoru ile 1.50 m yükseldi ve indi.

1908-01-13 Henry Farman – İlk Dairesel uçuş (1 km).

Fransa’da yapılan Grand Prix d’Aviation Deutsche-Archdeacon yarışmasını, Henry Farman’ın Voisin-Farman uçağı, bir kilometre çapındaki dönüşü 1 dak 28 saniyede tamamlayarak büyük ödülün sahibi oldu.

1908-02-08 Léon Levavasseur

Léon Levavasseur, Gastambide-Mengin I modeli uçağına 50 hp Antoinette motorunu koyarak Issy-les-Moulineaux’da test uçuşlarına başladı.

1908-03-21 Henry Farman - Dairesel uçuş (2 km).

Henri Farman önceki rekorunu ikiye katlayarak, Voisin-Farman No.1 Bis modeli uçağı ile Issy-les-Moulineaux’da 2004 m’yi 3 dak 31 san’de uçarak geliştirdi.

1908-03-28 Leon Delagrange – İlk yolculu uçuş.

Leon Delagrange, Tekkanatlı Voisin modeli uçağına yolcu olarak Henry Farmanı alarak ilk yolculu uçuşu Issy-les-Moulineaux’de gerçekleştirdi.

1908-04-11 Leon Delagrange

Voisin-Delagrange N° 2 modeli uçağı ile Leon Delagrange, 3925 metreyi 6 dak, 30 san’de uçarak bir yeni bir rekorun sahibi oldu.

1908-06-04 Amerika’nın ilk ‘Resmi’ uçuşu ve Glenn H.Curtis

Amerika’da en hafif motorları yapan Glenn H. Curtiss, Alexander Bell’in çağrısı üzerine Aerial Experiment Association için bir uçak üretir. *June Bug* adını verdiği bu uçak, dışarıdan yardım almadan kalkıyordu. **Amerika’nın ilk resmi “Havadan Ağır Uçağı ve Uçuşudur”**. Amerikan ordusu, hep onunla çalışmayı tercih etti çünkü Wright Kardeşler hala serbest uçmayı öğrenememişlerdi.

Amerika’nın havacılıktaki en önemli öncüsü olma unvanını Avrupa’daki yarışmalarda da ispatlayan Curtis, 29 Mayıs’ta Hudson nehri üzerinden New York’a uçmuş, Hürriyet heykelini turlamış ve Joseph Pulitzer’in 10.000\$ lık 200 km üzeri uçuş yarışmasını 220 km yi 153 dak’da uçarak kazanmış ve Manhattan üzerinde gösteri uçuşu yapmıştır. 8 Haz 1911’de Aero Club of America’nın ilk lisanslı pilotu olmuştur. (Wright Kardeşler ise 4 ve 5 No’lu lisanslara sahiptirler.)

1908-07-04 ‘Aerial Experiment Association’ Yarışması

Alexander Bell ve eşi Mabel Bell desteğinde 01.10.1907’de Kanada Toronto’da kurulan “Aerial Experiment Association”, Scientific American desteğinde 1 km üzerinde uçacak olana verilecek \$25.000 lık bir yarışma düzenledi. Yarışmanın tek şartı “dışarıdan destek almadan uçmak” olunca, Wright Kardeşler yarışmadan çekildiler. Yarışmayı Glenn H. Curtiss, June Bug Uçağı ile 1 km’nin üzerinde uçarak kazandı.

1908-09-03 Orville Wright'ın ilk Dairesel Uçuşu

Orville Wright, Fort Meyer, Virginia'da ilk defa dairesel uçuşunu gerçekleştirdi. Sahayı 1,5 defa turladı.

1908-09-05 Üç Kanatlı Gouppy'nin ilk uçuşu.

Fransız Ambroise Goupy tarafından Voisin Frères'nin yarattığı Gouppy, Leon Levavasseur'ün ürettiği 50 bg gücünde Renault model bir motora sahip üç kanatlı ilk modeldir.

1908-10-30 Henry Farman – İlk Şehirler arası uçuş

Camp de Chalons'dan Rheims'e (27 km.) 17 dak'da 95 k/s hızla uçarak, dünyada ilk açık arazi ve ilk şehirlerarası uçuşu gerçekleştirdi.

1908-12-04 John.T.C. Moore - Lord Brabazon

İngiliz John T.C.Brabazon (sonraları Lord Brabazon olarak anılacaktır), Fransa Issy-les-Moulineaux'de tek kanatlı Voisin model uçağı ile 411 m uçtu. Çalışmaları ile İngiliz havacılığına ışık tutacak olan Brabazon, ilk İngiliz Pilot Lisansı sahibidir. İkinci lisans sahibi ise Charles Rolls'dur. Savaş dönemi ve sonrasında Ulaştırma Bakanı olarak İngiliz Havacılığının gelişmesinde büyük katkıları vardır.

1908-12-19 Dünyanın ilk Havaalanı

Dünyanın ilk havaalanı, "Port Aviation" adı altında Paris'in 19 km dışında açıldı.

1908-12-24 İlk Havacılık Fuarı

Her sene Paris Grand Palais'de açılan senelik otomobil fuarı, bu sene New-York Paris otomobil yarışı ile ünlendi. Bu müthiş olayın yanı sıra, ilk defa uçaklar da sergilendi. Fransız Cumhurbaşkanı, serginin ikinci bölümünün açılışını yaptı.

1909-01-23 Louis Blériot ve Blériot XI

Fransız Blériot, kendi geliştirdiği Blériot XI modeli ile ilk deneme uçuşunu yaptı. Bu model, I.ci dünya savaşı öncesi geliştirilmiş en başarılı tek kanat modeli uçaktır.

1909-02-11 Yeni Zelanda'da ilk uçuş.

Yeni Zelanda'lı öncü Vivian C. Walsh, Howard-Wright modeli çift kanatlı uçağı Auckland'da uçurarak, bu yeni kıtadaki ilk uçan oldu.

1909-04-06 Henry Farman III (HF1) ve ilk Kanatçıklar.

Havacıların öncülerinden Hanry Farman, kendi adını verdiği üçüncü modeli, Hanry Farman III, ya da yeni bir tasarım olduğu için HF1 olarak isimlendirdikleri uçağını Fransa'nın Bouy kasabasında uçurdu. Bu uçağın özelliği, ilk defa çift kanatlı uçağın kanat firar uçlarına kanatçık uygulamış olmasıdır. (Aileron = Fransızca "Kanatçık" demektir)

1909-06-05 İlk "1 saat" üzeri uçuş.

İngiliz Hubert Latham, Antoinette IV motorlu tek kanatlı uçağı ile 1s.7d.37sn uçararak, bu sınırı aşan ilk kişi oldu. Bu deneme çalışmaları, Manş denizini uçararak aşma yarışmasına hazırlıktı.

1909-06-12 Blériot ve ilk yolcular.

Londra'da yayınlanmakta olan "Daily Mail" gazetesinin açtığı Manş'ı geçene verilecek olan 1.000£ luk yarışmanın hazırlık safhasında, Blériot XI tek kanatlı uçağında, 25hp'lık Anzani motoru ile Chauviere yapımı çift kollu pervaneyi denediğı uçuşa Alberto Santos - Dumont ve André Fournier'i de alarak ilk defa uçağında iki yolcu taşıyan kişi olmuştur.

1909-07-25 Manş Denizini ilk geçen pilot Louis Blériot

Güçlü rakipleri Hubert Latham ve Charles de Lambert arasından kendi yapımı Blériot XI modeli tek kanatlı uçağı ile Fransa-Les Baraques Calais'den yanan ayağına rağmen kalkarak, Dover kıyılarına erişmiş ve kötü hava şartlarına rağmen belirlenen yere sorunlu da olsa iniş yapmıştır. Bu yarış tümüyle 37 dakika sürmüştür. (SRN4 Mk3 Hovercraft ise Dover / Calais arasını 35 dakikada almaktadır).

Blériot, bu başarıdan cesaretle 1910 senesinde l'Aérobüs (İngilizcesi; Airbus) modelini yaratmış ve test pilotu Léon Lemartin, 7 yolcu uçurarak uçakla dünya yolcu taşıma rekoru kırmıştır.

1909-08-22 Dünyanın ilk ve en büyük Havacılık Gösterisi -Reims-Bétheny- International Cup of Aviation

Bétheny'de yapılan bu gösteriye 23 Avrupa ülkesinden katılanlar, bir haftada 87 uçuş yapmışlar ve teknoloji alış-verişi açısından çok yoğun hareketlik yaşanmıştır. Bu toplantının havacılığın gelişmesi ve ilerlemesine olan katkısı çok büyüktür.

1909-08-28 International Cup of Aviation – Gordon Bennett Trophy

Bu havacılık gösterisi bir yarışma ile sonlanmış olup, bu yarışmada;

Glenn H.Curtis, iki turu (20 km) 15 dak 50 san de atarak;

Hanry Farman, iki yolcu ile turu 10 dak 39 san de atarak;

Hanry Farman en uzun mesafe rekorunu kırarak,
yarışma birincileri olmuşlardır.

1909-10-16 Dünyanın İlk Ticari Havayolu - Zeppelin

Alman Kont Ferdinand von Zeppelin, dünyanın ilk ticari havayolunu kurar. 1914'de adını verdiği bu kontrollü balonlar, 172.535 km yol yapmış ve 34.028 yolcu taşımışlardı. 1936'da Atlantik aşırı ilk seferde Frankfurt-New Jersey 60 saatte, New Jersey-Frankfurt 50 saatte alındı. O senelerde balonla Atlantik aşırı 1.300 yolcu ve birkaç bin ton yük taşınmıştır.

1910-01-07 İlk Pilot Lisansı

Dünyadaki ilk Pilot Lisansı, L'Aero-Club de France tarafından Louis Bleriot'a (Nbr.-1) verilmiştir. Fransa'daki başarılarından dolayı 2 numaralı Pilot Lisansı Kanadalı Glenn H. Curtis'e verildi.

1910-01-26 İlk Denizden kalkan Uçak

Glenn H. Curtis, bu sefer de San Diego'da Gemiye inebilen ve gemiden kalkabilen D modelini ve devamında da, denize inip kalkabilen Triad A-1 modeli uçağını denedi.

1910-03-08 İlk Ruhsatlı Bayan Pilot Raymonde de la Roche

Fransız Elise Deroche, uçma tutkunu bir barones idi ve Paris'te verilen lisans No.36 ile dünyanın ilk kadın pilotu unvanına sahiptir.

1910-03-10 İlk Gece Uçuşu - Emile Aubrun

Fransız Emile Aubrun, Arjantin'de Bleriot yapımı bir tek kanatlı uçak ile karanlıkta Buenos Aires'den 20 kilometre ötede 2 yere gidip dönen ilk pilotur.

1910-03-28 Dünyanın ilk Deniz Uçağı - Hydroavion

Fransız Henry Fabre, sadece denizde kullanılacak olan Hydroavion adlı uçağı, La Mede Limanı-Martigues'de uçurdu. Uçak 2 m yükseklikte 488 m yol aldı.

1910-05-18 Paris Anlaşması – Uluslararası Havacılığa Geçiş

Uluslararası Havacılık Ulaştırma Konferansı, ICAO konferanlarının başlangıcıdır. Fransa'nın çağrısı ile, Dış İşleri Bakanlığında Türkiye dahil 20 ülkenin katılımı ile yapıldı. Kurulan 4 komisyon, Ülke Kanunları, İdari ve Teknik, Gümrük ve Hava Ulaşımı üzerine idi. Hava Ulaşımı komisyonu 3 ek üzerinde çalışıyordu: **(05-18/06-29)**

- a) Milliyet İşareti ve Kayıt
- b) Uçak Karakteristiği,
- c) Hava Trafik Kuralları.

1910-06-02 Manş Denizini iki yönlü geçiş.

Charles Rolls, Manş denizini, uçağı ile 1 saat 35 dakikada Dover'a gidip dönerek yeni bir gelişimde bulundu. Frederick Henry Royce ile araba üretim ortaklığı sürmekte iken (Rolls ve Royce) havacılığa daha çok önem veren Charles Rolls, John.T.C. Moore'dan sonra 2 numaralı pilot lisansı sahibidir.

1910-06-15 Dünyanın en genç Pilotu

15 yaşındaki Fransız Marcel Hanriot, 15 numaralı Pilot Lisansı sahibi ve dünyanın en genç pilotudur.

1910-06-30 Dünyanın ilk Savaş Uçağı

Uçak ile havadan ilk bombalama deneyi, Amerikalı G.H. Curtis tarafından, New York yakınlarındaki Keuka Gölü'ndeki bir savaş gemisinin çektiği hedefe yalancı bomba atarak gerçekleştirilmiştir.

1910-11-14 Dünyanın ilk Uçak Gemisi

Tek kanatlı Curtis uçağının bir gemiye inip kalkabileceğini ispatlamak için Glenn H.Curtis, Virginia'da USS Birmingham savaş gemisinde 25m lik platform kurdu. Bu platformdan kalkan ve inen deneme pilotu Eugene Ely, ilk uçak gemisinden kalkan ve inen pilot olmuştur.

1911-02-01 Amerikada ilk Lisanslı Uçak Üreticileri

Burgess ve Curtiss, Amerika'nın ilk lisanslı uçak üreticileridirler.

1911-02-18 Dünyada ilk Resmi Hava Posta Uçuşu - Henri Pequet

Dünyada ilk Resmi Hava Posta uçuşu, Fransız Henri Pequet tarafından Hindistanda yapılmıştır. 'Humber-Sommer' tipi uçakla altı bin mektup ve posta kartı, Allahabad'dan alınarak 8 km uzaklıktaki Naini'ye götürülür.

1911-03-16 İngiltere'nin ilk Uçabilirlik sertifikası

İngilteredeki ilk uçabilirlik sertifikası, Faranborough'daki balon fabrikası müfettişi Mervyn O'Gorman tarafından İngiliz Ordusu için satın alınan Farman III model uçak için 1910 senesinin ikinci yarısı için verilmiştir.

1911-04-12 İlk Londra-Paris aktarmasız uçuş.

Pierre Prier, hiç inmeden Londra'dan Parise yolcu taşımıştır.

1911-06-28 İlk Uçak Kiralama (Charter).

Dünyadaki ilk Uçak Kiralama yolu ile havayolu taşımacılığı, İngiliz Havacı Thomas Sopwith'in tamir edilen gözlüklerin New York'dan Philadelphia'ya ulaştırılması için New York'lu tüccar W.A.Burpee tarafından kiralanmıştır.

1911-06-28 İlk Türk Pilotları – Fesa ve Yusuf Kenan Beyler

28 Haziran 1911'de yapılan sınavda en yüksek notu alan Süvari Yüzbaşı Fesa ile İstihkam Teğmen Yusuf Kenan Beyler, uçuş eğitimi için Temmuz 1911'de Fransa'daki Bleriot Fabrikası'nın uçuş okuluna gönderilmiştir. Süvari Yzb. Fesâ Evrensev ve İstihkâm Tğm. Yusuf Kenan Beyler, 21 Şubat 1912 yılında eğitimlerini tamamlayarak 780. ve 797. sıra no'lu Fransız havacılık diplomalarıyla, 1912 Nisan ayında İstanbul'a döndüler ve Türk ordusunun ilk pilotları oldular. Türk Hava Kuvvetleri'nin 1 numaralı savaş pilotu brövesine sahip olan ve Türk havacılık tarihine geçen bu pilot, Yüzbaşı Fesa Bey'dir.

1911-07-08 ABD’de ilk Pilot Lisansı

Aero Club of America, ilk lisansı 01-Glenn Curtiss’e ve sırasıyla 02-Frank Purdy Lahm, 03-Louis Paulhan, 04-Orville Wright ve 05 Wilbur Wright’a vermiştir.

1911-08-02 ABD’de ilk lisanslı kadın Pilot

ABD’lerindeki ilk lisanslı kadın pilot, bir drama eleştirmeni olan Harriet Quimby’dir.

1911-09-09 İngilterede ilk Posta

İngiltere’de taşınan ilk posta, Kral George V’in bir mesajının diğer Kraliyet ailesi fertlerine iletilmesi için Windsor Kalesi’ne taşınan mektup ile başlamıştır. Mr Gustav Hamel’in kullandığı uçağın kanat altlarına “Hava Postası” yazılmıştı.

1911-10-23 Dünyanın İlk Askeri Hava Gözlem Uçuşu

İtalya, Osmanlı İmparatorluğu’na savaş ilan edip dünyanın ilk hava gözlem uçuşunu ve topçu atışı yönlendirmesini Yüzbaşı Piazza ile gerçekleştirdi.

1911-11-05 Dünyanın İlk Askeri Hava Saldırısı

İtalyan Yzb. Gavotti, imparatorluk sınırları içerisinde yer alan Trablusgarp’ı bombaladı. Bu saldırının sonucunda kişisel deneyimlerin ötesine geçemeyen havacılığın önemi devletçe anlaşıldı ve orduda havacı birliklerin oluşumu için resmi çalışmalar başlatıldı. İmparatorluk tarafından havacılık komisyonu kuruldu.

1911-12-15 İlk Yerden Havaya Ateş açılması

Uçağa karşı ilk topçu ve taciz ateşi Osmanlı birlikleri tarafından, 15 Aralık 1911’de Yb. Roberti’nin uçağına karşı açılmıştır.

1912-xx-XX Türklerin İlk Havacılık Komisyonu

1912 yılında havacılık komisyonu, tayyare okulu ve ordu tayyare teşkilatı için devletten ödenek istedi, Avrupa’da incelemelerde bulundu. Alman, İngiliz ve Fransız eğitimci ve teknisyenlerle anlaşıldı. Yılsonunda 4 eğitimci, 10 keşif ve bombardıman uçağı hizmete hazır durumdaydı. Siyasi anlaşmazlıklar nedeniyle tayyare mektebi inşaatı durduruldu.

1912-xx-xx İlk Hava Keşif Fotoğrafı

İlk hava keşif fotoğrafını Osmanlı İmparatorluğu ile Trablus Garb’da savaşında İtalyan Yzb. Piezza çekmiştir.

1912-01-XX Uçak Patenti alan ilk kadın Amelie Hedwig

13-09-1911 tarihinde ilk Alman Pilot Lisansı alan Amelie Hedwig Beese, 1912 Ocağında ilk katlanır uçak patentini almıştır.

1912-01-XX Türkiye'nin İlk Hava Alanı

1912'de gene Mahmut Şevket Paşanın emriyle Ayastefonos (Yeşilköy) ile Safraköy (Sefaköy) arasında ilk havaalanı yapıldı. 700 metre genişliğinde ve 1500 metre uzunluğundaki çimlerle kaplı bu alanda, 16'şar metre yüksekliğinde iki de hangar bulunuyordu.

1912-01-05 İlk Psikolojik Hava Harekatı

İtalya, Osmanlı İmparatorluğu'na savaş ilan edip Araplara beyanname atarak dünyanın ilk psikolojik hava muharebesini yaptı.

1912-01-31 İlk Savaşta Yaralanan Pilot

Osmanlı İmparatorluğu ile Trablus Garb'da savaşan İtalyan Yzb. Carlo Montu, havada ilk yaralanan yardımcı pilot olmuştur.

1912-02-22 Fokker Havacılık Kuruldu

Hollanda doğumlu Alman Antony Herman Gerard Fokker, Berlin'de 20.000 Mark sermayeli Fokker Havacılık Şirketi'ni kurdu. Hollanda'nın Haarlem kasabasında doğup büyüyen Fokker, havacılık ideallerini geliştirmek için Almanya'ya göçmüş ve ilk uçağı olan Spider-1'i Almanya'da 1910'larda yaratmıştı.

1912-03-31 Dünyanın İlk "Deniz Uçağı" Yarışması

Monako'da düzenlenen dünyanın ilk "Deniz Uçağı" yarışmasını Belçika'lı **Jules Fisher** kazandı. Bu yarışmada hep "Tek Kanatlı Uçaklar" başarılı oldular. Sekiz yarışmacı arasında Fransız olmayan iki yarışmacıdan biri idi ve bir Henry Farman uçağı kullanmaktaydı.

1912-04-16 İngiltere-Fransa Arası uçan ilk kadın. (Harriet Quimby)

Gustave Hamel'in öğrencisi Bayan Harriet Quimby, Dover'dan kalkarak Calais yakınlarına Bleriot Type-I model uçağı ile indi.

1912-04-22 İngiltere-İrlanda Arası ilk uçuş. (St. George's Channel)

İngiliz Denys Corbert Wilson, İngiltere ile İrlanda arasındaki St. George kanalını uçarak geçen ilk kişi oldu.

1912-06-07 Uçağı ilk Makinalı Tüfek Monte edilmiş.

Amerikan Ordusundan Teğmen Thomas Milling, Maryland'de Wright Model B uçağına Lewis marka bir makineli tüfek monte etmiş ve Yüzbaşı Charles Chandler bu uçakla havalanıp atış yapmıştır.

1912-06-11 İlk Gece Bombardımanı

İlk gece bombardımanı, Yzb. Morengo tarafından, Aziziye bölgesindeki birliklerimize yapılmıştır.

1912-07-03 Türklerin İlk Uçuş Okulu

Yeşilköy'de (Ayestefanos) Hava Okulunun (uçuş okulu) açılmasıyla Türk Ordusu, uçucu subaylarını ülkesinde yetiştirmeye başlamıştır. Türk askeri havacılığının gelişmesinde ve güçlenmesinde en önemli aşamalardan birisi olan Hava Okulu'nun açılmasından sonra Türk Ordusu'nda havacılık çalışmaları hızlanmış, personel sayısı çoğalmış ve kısa zaman içerisinde birliklerde hava bölükleri (tayıre bölükleri) kurularak havacılar aktif kıt'a görevi yapmaya başlamışlardır.

1912-08-25 İlk Hava Harp Kurbanı

Atğm. Manzini uçağıyla denize düşerek ilk hava harp kurbanı oldu. Türkler tarafından tutsak edilen Moizzo, tarihin ilk hava esiri oldu (10 Eylül 1912). Moizzo'nin uçağı Nieuport, Türkler tarafından tarihte ele geçirilen ilk düşman uçağı oldu (10 Eylül 1912).

1912-12-18 Kıtalar Arası İlk Uçuş - Roland Garros

Rolland Garros, tek bir uçuş ile Avrupa ve Afrika kıtalarını birleştiren ilk havacıdır. Blériot model tek kanatlı uçağı ile Fransa'nın güneyi Fréjus'den Tunus'da Bizerte'ye inmiştir. Akdenizi geçerken 285 km yol kat etmiştir.

1913-xx-XX İlk Mühendis Pilotumuz

1913 yılında temel uçuş eğitimini tamamlayan pilot (Ord. Prof. Dr.) Ali YAR, dünyanın ilk üç uçak mühendisinden biridir. Paris Üniversitesi'nden 1911 de "Licencie" olarak mezun oldu. 1915 de Darülfünun Fen Fakültesi Cebr-i Ala muallim muavinliğine ve 1924 tarihinde müderrisliğe terfi etti. 1 Ağustos 1933 tarihinde de Ordinaryüslüğe yükseltildi. 1933-1938 yılları arasında Fen Fakültesi Dekanlığı yaptı ve 1955 tarihinde emekliye ayrıldı.

Daha sonra Türkiye'nin olanak sınırlılıklarına karşın yerli sanayi oluşturma çabaları söz konusu iken, II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan Marshall yardımı ile birlikte uçak üretimi durmuş, yeni projeler THK Uçak ve Motor Fabrikaları'nın üretim faaliyetlerini sekteye uğratmıştır.

1913-04-17 Non-Stop 4 saat 18 dakika Uçuş

Dover'dan Köln'e 4s 18dak.da uçan Gustav Hamel, Blériot XI kullanıyordu.

1913-06-10 Pommeroy Kupası, Warşova

Marcel Brindejone des Moulinais, gün doğumu ve gün batımı arasında 1448 km uçarak Pommeroy kupasını kazandı.

1913-05-13 Dünyanın ilk Çok Motorlu Uçağı Ruski Vityaz

Dünyanın ilk Çok Motorlu Uçağı, Igor Sikorsky tarafından tasarlanan ve RBVZ [Russko-Baltijskij Vagonnyj Zavod (Russo-Baltic Cart Works)] Rus-Baltık Araba İşleri fabrikası tarafından yapılan "Ruski Vityaz, Russian Knight"

Rus Şövalyesi” 4 motorlu, çift kanatlı ve 8 yolcu taşıyabilmekte idi.

İlk defa yolcu kabininde “Tuvalet” bulunan uçaktır.

(Rus Şövalyeleri adı altında uçuş gösterileri yapan bir akrobasi ekibi halen mevcuttur)

1913-07-13 Paris-Berlin Direk Uçuş – En Uzun Mesafe

Léon Letort, Morane-Saulnier modeli tek kanatlı, 80 bg gücündeki deki Rhone motorlu uçağı ile 1037 km’yi tam 8 saatte alarak, kendinden önceki Eugene Gilbert’in 24 Nisan’da İspanya’da Villacoublay-Vittoria arası 825,5 km lik mesafeyi 8,5 saatte alarak kırdığı rekoru geliştirdi.

1913-11-30 İlk Türk Kadın Yolcu

Kadın Haklarını Koruma Cemiyeti kurucu üyelerinden Belkis Şevket Hanım 30 Kasım 1913’de Fethi Bey’in kullandığı Döperdusin tipi uçakla uçu.

1914-xx-XX İlk Türk Teknik Havacılık Kitabı

Tayyareci Üsteğmen Mithad Nuri, “Vasıta-i Tayyare” isimli ilk Türkçe teknik havacılık kitabı yazdı.

1914-02-12 İlk Türk Posta Uçuşu

İstanbul-Kahire uçuşunda, Nuri Beyin uçtuğu “Prens Cellaleddin” isimli uçak Deperdussin tipindedir, Fethi Bey’in uçtuğu uçak ise Bleriot modelidir. İstanbul’dan, Ayastefanos’ta kurulmuş olan Tayyare Mektebinden hareket etmişlerdir. 12 Şubat 1914 tarihinde, Pilot Yüzbaşı Nuri ve Gözlemci Yüzbaşı İsmail Hakkı beylerin kullandığı Prens Celaleddin adlı uçakla **Lefke-Bilecik** arasında **ilk postayı taşır**. Kahire yolunda Fethi Bey, Teberiyeye Gölü yakınlarında 27 Şubat 1914’te şehit olmuş, Nuri bey ise 11 Mart 1914’te Yafa’da şehit olmuştur. **14 Mart 1914**’de Şam’da Selahaddin Eyyubi Türbesi’ne gömüldüler. Türk Hava Kuvvetleri’nin ilk şehitleridir. Bu ilk Hava Şehitlerinin anısına, İstanbul’un Fatih semtinde 1914 yılında bir anıt yapılmasına başlanmış ve anıt 1916 yılında bitirilerek törenle açılmıştır. Bu anıtın açılışında yapılan tören, aynı zamanda Türk Hava Şehitleri için ilk anma günü olmuştur **14 Mart**.

1914-01-15 Amerika’nın İlk Tarifeli Seferi

Amerikada Benoist Şirketi, St.Petersburg ile Tampa arasında, “Benoist XIV Uçan Bot” deniz uçağı ile tarifeli seferlere başlar.

1914-02-11 Balon ile uçulan en uzun mesafe.

Kara üzerinde gerçekleşen en uzun uçuş, Almanya’nın Bitterfeldt kasabasından Rusya’da Kirgischano ya kadar olan 3,040 km lik yolu alan H. Berliner tarafından gerçekleştirilmiştir.

1914-02-12 En büyük ve dört motorlu uçak

Igor Sikorsky, geçen senein Balshoi Baltiskii modelinden de büyük ve gelişmiş Ilya Muromets adlı tek kanatlı 4 motorlu dev uçağını uçurur.

1914-02-14 Amerika'da En Uzun Mesafe

Teğmen Towsend ile Çavuş Herbert Marcus, US. Signal Corps'un Burgess H. Çift kanat uçağı ile 404 km mesafeyi 4 saat 43 dakikada alarak Amerika rekoru kırar.

1914-06-18 Uçaklarda Kullanılan ilk Jiroskop - Elmer A. Sperry

1817' de J. Bohnenberger tarafından icat edilen ve dünyanın dönüş hareketini incelemek üzere yaptığı deneyler sırasında J. Foucault tarafından 1852' de "jiroskop" adı verilen bu alet, Alman bilim adamı Maximillian Schuller'in geliştirdiği ve hassaslaştırdığı denge, yön ve yer bulucu.

Gemicilikte çokça kullanılmakta olan bu alete şimdilerde biz havacılıkta INS diyoruz. Emler A. Sperry, bu buluşu uçaklara da uygulanabileceği hususunda oğlu Lawrence'ı uyardı. Fransa'daki başarılı uygulamaları ile havacılıkta yeni bir çağ başladı. Sperry, hala üretimdedir.

1914-07-22 İngilizlerin ilk Tarifeli Uçuşları

Leeds-Bradford arası kısa sürede olsa da İngilizlerin ilk tarifeli yolcu taşımacılığı, yarım saat aralıklarla yapılmıştır.

1916-02-06 Almanların ilk Kargo seferleri.

Alman Hava Yolları -Deutsche Luft Reederei- Berlin ve Weimar arası düzenli kargo taşımacılığına başlar.

1916-03-20 Santiagoo-Şili, ilk Pan-Amerikan Havacılık Konferansı.

Santiagoo-Şili'de ilk Pan-Amerikan Havacılık Konferansı toplanır. Konferansın amacı, ülke içi ve ülkeler arası Havacılık Huku yaratılması içindi.

1916-05-22 Türkiye'de ilk Hava Hukuk Metni

19 maddelik kanun Türkiye'de hava hukukuna ait ilk metin *Sefaini Hamiyeye ait Memaliki Memnun Nizamnamesi* sayılabilir. Yasak bölgelere ait olup askeri amaçlar için çıkarılmıştır. Bu kanun tamamen iptal edilmemiş olmakla beraber hükümleri 9 Eylül 1925 tarihli "Seyrüseferi havai talimatnamesi" ile büyük ölçüde değişikliğe uğramıştır.

1916-09-12 İlk Pilotsuz Uçak denemesi.

Dünyanın ilk pilotsuz uçak denemesi, üzerinde 200 kg bomba yüklü küçük bir çift kanatlı uçağı 75 km lik yolda uzaktan radyo kontrol ile uçurarak ABD gerçekleştirdi.

1917-06-11 İlk basılan Uçak Posta Pulu - İtalya

İtalya Posta İdaresi tarafından ilk resmi uçak posta pulu, Torino-Roma deneme uçuşu anısına bastırılır.

1917-09-12 Elmer Sperry ve Peter Hewitt

Elmer Sperry ve Peter Hewitt, oto-pilot kullanılan ilk uçağı uçurdular. Kasım ayında 48 km çaplı saha içerisinde 3 km hata ile hedefi bulmayı başardılar.

1919-02-05 Almanların ilk Tarifeli Yolcu seferleri.

Alman Hava Yolları -Deutsche Luft Reederei- bu sefer de Berlin ve Weimar arası düzenli yolcu taşımacılığına başlar.

1919-02-08 Avrupada Ülkeler arası ilk Tarifeli uçuş.

Farman Kardeşler, M.Lucien Bossoutrot pilotluğunda F-60 Goliath model uçakları ile Toussus le Noble ile İngilterenin güneyindeki Kenley'e askeri yolcu taşımaya başlar.

22 Mart 1919 da bunu 2:30 saatlik Paris-Brüksel seferi takip eder. 25 Ağustos 1919 da da Air Travel Lts. (British Airways'in ilk uçuşu olarak kabul edilir) Tek Rolls-Royce motorlu DH-16 uçağı ile 2:50 saatlik Hounslow Heat/Londra-Paris/Le Bourget uçuşu başlar.

1919-02-17 Professor Earle M. Terry ve ilk ses yayını.

Wisconsin Üniversitesi Radio İstasyonu (9XM) ilk anlaşılabilir "ses yayını"nı yapmayı başardı.

1919-04-28 İlk Kontrollü Paraşüt atlayışı.

Floyd Smith tarafından tasarlanan kontrollü paraşüt (atladıktan sonra isteğe bağlı açılabilen) ile Amerikalı Lesli Irvin, Dayton-McCook meydanına ilk atlayışını gerçekleştirmiştir.

1919-05-16 Deniz Uçağı ile Atlas Okyanusunun Aşılması

Deniz uçağıyla Kuzey Atlas Okyanusu ilk kez aşıldı. (16-17 Mayıs). Albert Cushing Read deniz uçağıyla Newfoundland'dan Horta' ya (Asor Adaları), sonra da Lizbon' a uçu.

1919-06-14 Atlas Okyanusunun doğrudan aşılması

Kuzey Atlas Okyanusu İngiliz Sir John William Alcock ve Sir Whitten Brown yönetimindeki Vickers Vimy model bombardıman uçağıyla, Saint Jhon's (Newfoundland) - Clifden (İrlanda) arasında ilk kez aşıldı (14-15 May). 3221 km'yi 16 saat 27 dakidada almışlardır.

1919-06-25 Dünyanın ilk en Modern Uçağı

Dünyanın en modern uçağı Junkers F-13, Dassau-Almanyada uçtu. Tamamiyle metalden yapılmış olan bu uçakta bükük kanat yapısı vardı ve etrafda hiçbir tel ya da payanda görülmemekteydi.

1919-08-28 IATA'nın Kuruluşu

Uluslar arası Hava Trafik Birliğı (IATA-Intenational Air Traffic Association), Hollanda'nın Hague şehrinde kuruldu. Bu kuruluşta sadec Avrupalı ülkeler yeralmaktaydı. 1939'da Pan-American'ın katılımı ile evrenselleşti ve 16 Nisan 1945 yılındaki Havana toplantısı ile bu günki halini aldı (**International Air Transport Association**).

1919-10-13 The Paris Convention – Paris Konferansı

06 Mar - 13 Ekim 1910 daki Diplomatik Konferans verileri üzerine kurulu Hava Ulaşım Kuralları ilk defa Paris'de imzalandı. Alınan kararların başında Havacılık Kuralları Uluslararası Komisyonu (International Commission on Air Navigation - ICAN) kurulması için karar alınmıştı. 1910 Paris konferansında temellerini attığı, sonradan ICAO adını alacak olan bu kurumun başına, Fransız **Albert ROPER** getirildi. ICAN çatısı altında Albert ROPER, 8 Ek (Annex) geliştirdi.

- Annex A - Uçakların Sınıflandırılması, tanımlar ve Tanıtım İşaretleri
- Annex B - Uçabilirlik Belgesi
- Annex C - Kayıt Defterleri
- Annex D - Hava Trafik Kuralları, işaretler ve ışıklandırma
- Annex E - İşletecek Ekip
- Annex F - Havacılık Haritaları ve Yer İşaretleri
- Annex G - Meteorolojik Bilgilerin toplanması ve yayınlanması
- Annex H - Gümrük

Hava Ulaştırma Sözleşmesi yirmi yedi devlet tarafından imzalanmış ve 11 Temmuz 1922'de yürürlüğe girmiştir.

Sözleşme'nin 1.ci maddesinde her devletin ülkesi üzerindeki hava sahasında "Mutlak ve Münhasır Egemenliğı" prensip olarak belirtilmiştir.

1920-02-07 İlk Resmi Sürat Rekoru

Birinci dünya savaşından sonra, Uluslar arası Havacılık Federasyonu (FAI - Federation Aeronautique Internationale) resmi sürat rekorunu, Nieuport-Delage 29V uçağı ile 1 km'yi saatte 276 km ile uçan Fransız Sadi Lacoine kırmıştır.

1920-08-15 İlk Keşif Uçuşumuz

Vecihi Hürkuş İstiklal Savaşının ilk keşif uçuşunu ve son uçuşunu yapmıştır. Bu büyük ve önemli tarihin 85. yıl dönümünde (15.08.2005) PTT kişisel anı pulu bastı.

1921-01-21 100 Kişilik İlk Uçak

Dünyada ilk defa İtalya'da üretilen 100 yolcu kapasiteli üç kanatlı 25 ton'luk uçak, İtalyada Maggiore gölünden havalandı ama havada tutunamayarak, burun üstü göle çakılarak parçalandı.

1921-12-29 Havada en uzun kalma rekoru

Edward Stinson ve Lloyd Bertaud, BMW-motorlu Junkers-Larsen model uçakları ile Roosevelt meydanında havada 26 saat 18 dak ve 35 san kalarak yeni bir dünya rekoru kırdılar.

1921-xx-XX İlk Kule ve/veya ilk ATC

İlk Hava Trafik Kontrol hizmeti, Londra'nın ilk havaalanlarından olan Croydon Havalimanında (*günümüzde Lambert - St. Louis Int. Airport diye bilinir*) belki de dünyanın ilk Hava Trafik Kontrolörü diye anılan Archi League tarafından verilmiş sayılır. Elindeki bayraklar ile trafiği idare etmesi bir ilktir!

1922-03-30 Güneyden Atlas Okyanusunu Aşma.

Portekizli Sacadura Cabral ve Gago Coutinho yönetimindeki Deniz uçağı, Lizbon'dan Rio de Janeiro'ya uçarak Güney Atlas Okyanusu'nu ilk kez aştı. (30 Mart-5 Haziran). Takip edilen yol konaklama şu şekilde idi.

Las Palmas (Canárias), Gando, S.Vicente, S.Tiago, S.Pedro ve S. Paulo, Fernando de Noronha, Recife, Baia, Porto Seguro, Vitória ve Rio de Janeiro.

Gago Coutinho, bu uçuş için değişik bir sextant hazırlayarak, yapay ufuk kullanımında yeni bir çığır açmıştır.

1923-06-XX Türkiye'de ilk Hava Yolcusu taşıma.

Vecihi Hürkuş, Türk toprakları üzerine gerçekleştirdiği ilk yolcu seferinde Edirne - Caproni Breda arası dokuz yolcu taşıdı.

1923-02-10 İlk Yaklaşma Işıklarının Kullanılışı

İngiltere Croydon'dan kalkan bir uçak, bu deneme uçuşunda radyo teması ile Paris Le Bourget meydanındaki gece ışıklandırmasını da kullanarak iniş yaptı.

1923-03-20 5.ci Pan-Amerikan Konferansı

Santiago-Şili de 5.ci Pan-Amerikan Konferansında Ticari Havacılık kavramı ile Sivil Havacılık Kanun ve Kural çalışmaları yapıldı.

1923-06-09 İlk Döner Kanat Uçuşu. (Gyroplane)

Üstün zekâsı ile meşhur İspanyol Matematikçi Juan de la Cierva, tasarladığı döner kanatlı uçağını, Teğmen Gomez Spencer, başarı ile uçurdu.

1923-06-27 Havada İlk Yakıt İkmali

26-27 Haziran San Diego' da Lowell Smith ve J.P Richter yönetimindeki uçak, uçuş sırasında ilk kez ikmal yaptı ve 37 s. 15 dak. havada kalma rekoru kırdı.

1923-07-15 Rusya'da ilk Tarifeli Yolcu ve Yük Taşımacılığı – Dobrole.

Dobrolet; Sivil ve Devlet ortaklığı ile kurulan ilk Rus Havayolu, Moskova ile Nizhniy Novgorod arası (400 km) Alman Junkers F-13 ler ile yolcu taşımacılığına başladı.

1924-04-19 İlk Modern Helikopter

Fransa'da Arjantin'li Marquis de I. Pescara, helikopteri ile 777 m'yi 4 dak. 11.s'de alarak bir rekor kırmıştır. Yeni helikopterin en büyük özelliği, şimdilerde bile hala cankurtaran görevini üstlenen, motor durduğunda rotora serbest dönüş imkânı sağlayan sistemi uygulamış olmasıdır. Bu buluş ayrıca kontrol ve kalkışta çok büyük kolaylıklar sağlamaktadır.

1924-08-28 UPU 8.ci Stocholm kongresi.

8.ci UPU Stocholm kongresinde, hava posta kavramı gündemlerine girdi.

1925-01-25 İlk Türk tayyaresi - Vecihi K VI

Havacılığa gönül vermiş, Kurtuluş Savaşı'na tayyareci olarak katılan Vecihi Hürkuş, kendi tasarladığı Vecihi K VI adlı uçağı imal etti (1924 İzmir). Uçağı için uçuş müsaadesi istemiş, uçabilirlik sertifikası için bir teknik heyet oluşturulmuş, ancak teknik heyetin içerisinde tayyareyi uçuracak ve kontrol edecek personel bulunmadığından gecikmiştir. İlk uçuşu 25 Ocak, 1925'te gerçekleştirildi. İzin almadan uçtuğı için cezalandırılınca da, istifa ederek Hava Kuvvetlerinden ayrılıp Ankara'ya gider ve kurulmakta olan Türk Tayyare Cemiyeti'ne (T.Ta.C.) katılır. T.Ta.C. Fen şubesini organize etmekle görevlendirilir.

1925-02-16 Türk Tayyare Cemiyeti kuruldu.

ATATÜRK'ün emriyle, daha sonra 1935 yılında Türk Hava Kurumu (THK) adını alacak olan, Türk Tayyare Cemiyeti kuruldu.

1925-xx-XX İlk Planör İmalathanesi

Türk Tayyare Cemiyeti'nin Ankara-Akköprü'de kurduğı marangoz atölyesi, daha sonraları Planör imalathanesi halini aldı.

1925-08-15 Tayyare Otomobil ve Motor Türk Anonim Şirketi kuruldu

TOMTAŞ, Alman **Junkers Flugzeugwerke A.G** firması ve **Türk Tayyare Cemiyeti (TTaC)**'nin ortak girişimi olarak kurulan bir şirkettir. I. Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılan Almanya'nın Versay Antlaşması ile kısıtlanmış uçak imalatları sonucu elindeki birikimlerini eski müttefikleri olan Türkler'e aktararak havacılık çalışmalarına devam etme istekleri büyük etken oldu. Yapılan antlaşma sonucu Türk Hava Kuvvetleri'nin ihtiyacı olan her türlü uçağı ve motoru üreterek bunların revizyonunu yapacak ve her türlü makine aksamı Junkers firması tarafından karşılanacak olan Kayseri Uçak ve Eskişehir Bakım Tesisleri kuruldu.

1925-08-25 Uluslararası Londra-Paris uçuşlarına başladı.

Sonradan British Airways olarak adını duyuracak olan Air Transport Travel Ltd. tek Rolls-Royce motorlu uçağı ile Hunslow – Le Bourget arasını 2 saat 30 dakikada alıyordu.

1925-09-09 Seyrüseferi Havai Talimatnamesi,

Lozan Antlaşmasınının 100. maddesi ile taahhüt edilmiş bir zorunluluğı yerine getirmek üzere ülkemizde kaleme alınan ikinci yasadır.

"Madde 100 - Türkiye geçmişte yapmış olduğı antlaşma veya anlaşmazlıkları birleştirmeyi veya onları kabul etmeyi taahhüt eder:

Bu kanun hazırlanırken 13 Eylül 1919 tarihli Paris Hava Seyrüsefer Sözleşmesi esas alınmış ve hatta kanunun bazı maddeleri bu sözleşmeden alınmıştır. Bakanlar Kurulunca kabul edildiğı için kararname mahiyetindedir ve daha çok hava kamu hukukuna ait hükümleri ihtiva etmektedir.

1925-11-06 C.I.T.E.J.A Kuruldu

Fransız Hükümetinin girişimi ile ilk defa Özel Hava Hukuku Uluslararası Konferansı düzenlendi. 27 Ekim - 06 Kasım tarihleri arasında gerçekleşen toplantıda, Havayollarının Sorumlulukları incelendi, bu sorumluluklar çerçevesinde Özel Hukuk oluşturma çalışmaları yapıldı ve sonunda yapılan bir Protokol ile bu konulara çözüm getirmek için uzmanlardan oluşan bir komitenin oluşturulmasına ve Konferansın gözetiminde çalışmasına karar verildi.

Kurulan komitenin adı Comité International Technique d'Experts Juridiques Aériens, **C.I.T.E.J.A.** olarak belirlendi. 48 ülkeden katılan 77 delege, International Commission on Air Navigation (ICAN) Genel Sekreteri **Dr.Albert ROPER**'i, bu Konferansın da başına getirdiler.

Bu konferansın gözetim ve denetiminde çalışan CITEJA komitesi, meydana getirilen 21 maddelik metni 6 Kasım 1925'te imzaladı. Çok önemli Özel Hava Hukuku kavramları geliştirmiş olup Konferans sonrası bu teklifler, bir sonraki Uluslararası Özel Hava Hukuku Konferansında kabul görecektir.

1926-02-15 Kontratlı Posta Taşımacılığı

Ford Motor Şirketi, Anlaşmalı Hava Posta uçuşları için CAM-6 Detroit ve Chicago hattında, CAM-7 Detroit ve Cleveland hattında posta taşır.

1926-04-23 Tayyare Makinist Mektebi hizmete açılır.

Türk Havacılığının gereksinimi olan teknik personelin eğitilmesi amacıyla Türk Tayyare Cemiyeti, "Tayyare Makinist Mektebi"ni hizmete açtı.

1926-05-26 İlk CITEJA Toplantısı

6 Kasım 1925'te kurulan CITEJA ilk toplantısını Paris'te 27 ülkenin katılımı ile gerçekleştirdi. Bu toplantıda dört komisyon kuruldu.

İlk komisyon

- 1- Uçağın Milliyeti
- 2- Havacılık Sicil Kayıtları
- 3- Sahibi, eş-sahibi, yapım ve transfer
- 4- Haklar, rehinler, tercih ve elkoyma.

II.nci komisyon

- 1- Hava Nakliyat sistemleri
- 2- Hava Taşıma Senetleri
- 3-Yolcu ve Kargo üzerinde taşıyıcının sorumlulukları
- 4- Kargo ve fazla ağırlıkların atılması

III.üncü komisyon

- 1- Sorumluluğun sınırları
- 2- Üçüncü şahıs zararlarına karşı sorumluluklar
- 3- Sigorta

IV.üncü komisyon

- 1- Kazalarda personel sigortası
- 2- Yolcunun durumu
- 3- Kaptan ve personelinin hukuksal durumları
- 4- Uçakta işlenen suçlara uygulanacak kanun

konuları üzerinde çalıştı.

1926-06-01 İlk Türk Havacılık Dergisi

Türk Tayyare Cemiyeti (Sonradan THK), 'Hava Mecmuası' adıyla dergi çıkmaya başladı. Türk Hava Kurumuyla yaşıt olan bu dergi, 1929 da "Havacılık ve Spor" adını aldı. 1950 yılına kadar bu adla yayın hayatını sürdüren dergi 1950-1954 yılları arasında kesintiye uğradı. 1954'den bu yana ise Uçantürk adıyla yayın hayatına kesintisiz devam ediyor.

1926-10-06 Kayseri Uçak Fabrikası Resmen Açıldı.

120 Alman ve 50 Türk'ten oluşan ekip, fabrikayı 1926 yılında üretim için tesis etmiş ve dönemin Milli savunma Bakanı Recep Peker kuruluşundan iki sene sonra açılışını yapmıştır. Türk-Alman ortak üretim şirketi arasında yüksek maliyet ve işgücüne dayalı anlaşmazlık mahkemeye intikal ettirilmiş ve üretimi planlan Junkers A-20 ile Junkers F-13 Limosine uçaklarının üretime geçirilmesi durdurulmuş, 03.05.1928'de TOMTAŞ'ın lağv edilmesiyle fabrika kapatılmıştır.

Anlaşmazlığın temelinde ise, Türkiye'nin tüm Boksit ve Petrol depolarında Almanya'nın haklarının olduğu iddiasının olduğu ileri sürülmüştür. 400 milyon tonluk Türkiye Boksit rezervine ortak olmak gibi bir niyeti olan Alman şirketinin bu iddialarının önünü kesmek için Türk Teyyare Cemiyeti anlaşmayı feshetmiş ve Junkers'in tüm hisselerini satın alarak, fabrikayı 1930'da Milli Savunma Bakanlığı'na devretmiştir.

Fabrika sonradan Hava Müfettişliği'nin emrine verildi. 1932 yılına kadar burada 15 adet Junkers A-20 imal edildi. Bunlar tamamen metal yapım olup Türk Hava Kuvvetleri'nin ilk telsizli uaklarıydı.

1932' den sonra ilk anlaşma Amerikan Curtis-Wright grubuyla yapıldı. Anlaşmada Curtis'den av, yolcu ve Fledgling uçakları alınması planlandı. Bununla beraber Curtis-Wright uçaklarının montajının Kayseri'de yapılmasına karar verildi. Bu anlaşma sonrasında yapılan anlaşmalarla fabrika, II. Dünya Savaşı'na kadar ilerinde Alman Gotha 145, İngiliz Miles-Magister gibi uçaklarında bulunduğu 112 adet uçak imal etti.

1939'da fabrikanın uçak üretim, bakım ve yenileme (*revizyon*) hakkı Türk Hava Kuvvetleri'ne verildi.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra balayan Amerikan yardımı sebebiyle uçak üretimi durduğundan yeni projeler devreye konulmadı, tesisler uçak bakım ve onarımı amacıyla 1950'de Kayseri Hava İkmal ve Bakım Merkezi oldu.

1926-xx-XX Eskişehir Uçak Fabrikası

TOMTA ile aynı dönemde Tayyare Tamirhanesi olarak açılan Eskişehir'de teknisyen olarak alıan, Kurtuluş Savaşı pilotlarından Vecihi HRKU, Vecihi-14 adıyla bir uçak geliştirildi ama başarılı olunamadı. 1930'da, Fransa'da eğitimini tamamlayarak yurda dönen Selahaddin Reşit (ALAN) Bey'in tasarımını yaptığı MMW-1 tipi eğitim uçağının üzerinde çalışıldı. Uçağın prototipi 1932'de tamamlandı. Hızı 200 km/saat, havada kalma süresi 2,5 saat olan ve bazı parçalarının Kayseri Fabrikası'nda imal edilen uçağın uçuş testleri tamamlanamadan proje yarıda kesildi. Fabrika, Uçak bakım faaliyetlerine 1960'lı yıllardan sonra jet uçak ve motorlarının bakımlarını üstlenerek devam etti.

1926-11-01 İber-Amerikan Hava Ulaştırma Konferansı - Madrid

Madrid'de İber-Amerikan Hava Ulaştırma Konferansı (Convenio Ibero Americano de Navigacion Aerea-ICANA) yapıldı. Tüm katılımcıların eşit oy hakkına sahip olduğu ve üst uçuş hakkın ilk olarak tanındığı konferansdır. 21 Avrupa, 1 Amerika Devleti imzalamıştır.

1927-05-02 İber-Amerikan Hava Ulaştırma Konferansı -Washington

Havacılıkta hiçbir Şey kaçırmak istemeyen Amerika, 6 ay sonra Washington'da bu toplantıya evsahipliği yapmak istedi. Yapılan bu toplantıda da 1919 Paris toplantısı kararları esas alındı (02-19 Mayıs) .

1927-03-22 İlk Uluslararası Hava Posta Kongresi

Rusya UPU'yu resmen toplayarak, ilk Uluslararası Hava Posta Kongresini yaptı. (22 Mar-22 Apr)

1927-05-19 New York – Paris yarışı (Orteig Ödülü).

Bu yarışı Charles Lindbergh kazanır. Böylece Atlantik üzeri kıtadan kıtaya ilk doğrudan uçuş gerçekleşmiş olur. Tek kanatlı Ryan modeli *Spirit of St. Louis* isimli uçağı ile Long Island - Paris arası 6,667 km'yi, 33 1/2 saatte alır. Bu uçuşta süreyi Longines Saat Şirketi ölçmüştür.

1927-09-01 Resmi Posta Taşıyıcıları - Havayolları

Rusya Posta Ofisi resmi çağrısı ile bu sefer Hague-Hollanda toplantısı 79 üye'den 35'inin katılımı ile yapıldı ve Havayolu Taşıyıcıları, ilk defa resmi posta taşıyıcısı olarak kabul edildiler. Ayrıca bu toplantıda "Par Avion" damgası ve renginin de mavi olması karar altına alınmıştır. Hava yolu ile taşınmayan ama bu damgaya sahip postanın ise üzerinin çarpı ile işaretlenmesi alınan kararlardan biridir. Posta taşıma ücreti ilk defa bu toplantıda karar altına alındı (01-10 Eyl). (Metrik-Ton başına 6 Postal Altın Frank.)

1927-10-14 Atlantiği Güneyden İlk Doğrudan Geçiş

Dieudonne Costes ve Joseph le Brix, bir Breguet 19 ile Senegal den Brazilya'ya direk uçtular (14-15 Ekim).

1927-10-27 Uçak kazasında ölen ilk Türk Kadın

Trakya'daki tatbikata gelen Junkers A20'ye yolcu olarak binen Mefharet Hakkı Hanım 27 Ekim 1927 günü Üsteğmen Asım komutasındaki uçağın iniş sırasında kırım geçirmesi sonucu beyin kanamasından hayatını kaybetti.

1927-xx-XX İlk Türk Hava Fotoğrafçılığı

Junkers F 13 uçağı ve Zeiss-jena'dan bir el resim kamerası (HMK C/12, 13x18 cm, f=21 cm) ve bir otomatik seri resim kamerası (RMK C/3, 18x18 cm, f=21 cm) ve bir adet rödresman (SEG C/3, 18x24 cm) satın alındı.

1927-12-XX İlk Kadın Ticari Pilot Marga von Etdorf

Lisans alıp Deutschen Lufthansa (DLH)'da sözleşmeli Co-Pilot olarak uçmaya başlayan Marga von Etdorf, Junkers F 13 ile Berlin-Breslau ve Berlin-Stuttgart-Basel üzerinde yolcu taşıdı. 10.000 uçuş kilometre sonra, Hamburger havayolu B2 sertifikası, sonra da 5.000 km daha kazanmak için gerekli zamanı ulaştı. Terfi beklerken denetçiler üç saat boyunca onu sorguya çektiler. Kadınların Alman Pilot Okulu'na kabul edilmeleri mümkün değildi çünkü gerekli bilgiler kendisine öğretilmemişti diyorlardı. Alman Araştırma Enstitüsü'nde mühendis olarak çalışmaya başladı. Daha sonraları akrobasi pilotluğu yaptı ve gösterilere katıldı. İstanbul'da gösteri uçuşları yapmıştır.

1928-01-06 Havana Konferansı

Havana-Küba da 6.cı Pan-Amerikan Konferansı toplandı. Havana Konferansı, özellikle özel Ticari Uçuşlar için yarar sağladı. Ticari Havacılık Konferansı kuralları ilk defa burada imzalandı. Paris Konferanslarından sonra en önemli Havacılık Konferansıdır. (01-06/02-20)

1928-05-03'de TOMTAŞ'ın lağvedildi, fabrika kapatıldı.

Almanların sözverdikleri sermayeyi getirememeleri, patent hakkı üzerinde anlaşılabilmesi ve ülkede tekel olma istekleri gibi çeşitli konularda anlaşılabilmesi üzerine, Türkiye'nin tüm Boksit ve Petrol depolarında Almanya'nın haklarının olduğu iddiası ileri sürülmüştür. Sonunda Teyyare Cemiyeti anlaşmayı feshetmiş ve Junkers'in tüm hisselerini satın alarak, fabrikayı 1930'da Milli Savunma Bakanlığı'na devretmiştir.

1928-09-18 Döner Kanat ile Manş Geçildi.

Juan de la Cierva, geliştirdiği C-8L model döner kanadı ile manş denizini geçti.

1928-09-18 Zeppelin LZ-127 ve Atlantik Aşırı uçuşları.

LZ-127 Graf Zeppelin, şimdiye kadar üretilmiş en modern uçan gemidir. Tümü ile alüminyumdan yapılmış olup Avrupa ile Güney Amerika arası düzenli uçarak milyonlarca kilometre yapmış ve seferden kaldırıldığı 1940 yılına kadar, 13.100 yolcu taşımıştır.

1928-12-12 İlk Uçuş'un 25.ci Yılı!

A.B.D. Washington'da "Wright Kardeşler ve İlk Uçuşun 25.ci yılı" adı altında bir Uluslararası Sivil Havacılık konferansı düzenledi. Dünyaya 'İlk Uçuşun 25.ci Yılı' diye ilan edilen bu konferansa, "**İlk Uçuş yalanı**" yüzünden hiç bir devlet resmen katılmadı. Tarihte kayıtlara "Güzel bir kutlama" diye geçti. (12-14 Aralık)

The International Civil Aeronautics Conference:

No international agreements or conventions were produced by the conference, as none were intended. Its most lasting legacies may well be the two U.S. postage stamps issued to commemorate it. In the end, State Department officials may have correctly categorized it as "nothing but a celebration".

https://applications.icao.int/postalhistory/1928_the_international_civil_aeronautics_conference.htm

1929-09-27 En Uzun Uçuş Rekoru

Atlantiği güneyden ilk defa doğrudan geçen Dieudonne Costes ve Maurice Bellonte bu sefer de en zor olanını seçtiler ve Paris'in güney batısındaki Villacoublay kasabasından New York'a, karşı rüzgâr ile uçmayı denediler. 13 Temmuz'da "Soru İşareti" isimli (Point d'Interrogation) Breguet 19 Süper Bidon modeli uçakları ile Atlantiği tersine geçmeyi denediler. Kalkıştan 17 saat sonra kötü hava şartlarından dolayı geri dönmek zorunda kalmışlardı. ↗

Bunun üzerine 27 Eylül'de başka bir rekor denemesine kalkıştılar ve Paris Qiğtar, Çin arasını (7905 km) hiç durmadan uçarak en uzun mesafe rekorunu kırdılar. Bu rekor onlara yine yetmedi ve 15-17 Aralık 1928'de bu sefer dairesel uçuş ile 8029 km yol alarak bu rekoru geliştirdiler.

Dieudonne Costes ve Maurice Bellonte, yine de Atlantığı tersine geçecek olan ilk pilotlardır.

1929-09-30 İlk Füze Motorlu Uçak.

Bir füze motoruyla fırlatılan ilk uçak Fritz Von Opel yönetiminde 3 km uçtu.

1929-09-24 James H.Doolittle - Aletli Uşuşu Geliştiren Pilot

Guggenheim Laboratuvarı ile birlikte, aletli uçuş cihazları üzerinde çalışmalar yaptı ve kötü hava şartlarında bu cihazları kullanılabilir hale getirdi. Bu denemelerin semeresini 24 Eylülde aletle kalkış, uçuş ve iniş yapan ilk pilot olarak almıştır. Bir sonraki kariyer olarak Shell firmasında Avgaz üzerine çalışmalar yapacaktır.

1929-10-04/12 Varşova Anlaşması

Varşova'da ikinci Uluslar arası Özel Hava Hukuku Konferansı düzenlendi. 33 ülke temsilcilerinin Polonya'nın Varşova şehrindeki konferansda **CITEJA**'nın teklifinin kabul etmesi ile meşhur **1929 Varşova Anlaşması** vücut buldu. CITEJA tarafından teklif edilen ve son haliyle Havayolu ile Milletlerarası Taşımalara İlişkin Bazı Kaidelerin Birleştirilmesi Hakkında Anlaşma 23 ülke tarafından imzalandı. Amerika Birleşik Devletleri bu toplantıya katılmamış ama bir gözlemci göndermişti. Anlaşmanın başarısını görünce 15 Haziran 1934'de anlaşmayı imzaladı. Bu anlaşma, Havayolu Taşıyıcılarına hasar, gecikme ve kayıp karşısında Uluslararası sorumluluk ile sınırlı parasal ceza kavramlarını getirdi. Bu komisyonun asıl gerçekleşen en önemli başarısı, Uluslar arası Sivil Havacılık Kanunlarının yürürlüğe girmesi ile Havacılık Hukukunun resmi temellerinin atılmış olmasıdır.

1929-xx-XX THK, FAI üyeliğine Kabul edildi.

1927 yılında Türk Hava Kurumu havacılık faaliyetlerinin dünya çapında gelişmesini sağlayan ve sportif havacılık konusunda uluslararası boyutta en üst düzeyde organ olan Uluslararası Havacılık Federasyonu'na (FAI) üyelik başvurusunda bulundu. 1929'da, tam üyeliğe Kabul edildi. Kurum, o günden beri ülkemizi, hava sporları konusunda, yurt içinde ve yurt dışında başarıyla temsil etmektedir.

1930-09-01 Atlantığı Tersine Doğrudan İlk Geçenler

Atlantığı tersine geçme arzusu, nihayet 01-02 Eylül'de gerçekleşir. Dieudonne Costes ve Maurice Bellonte, yine ilginç isimli "Soru İşareti" Breguet 19 Süper Bidon uçakları ile Atlantığı tersine geçmeyi başarırlar. Paris'in güney batısındaki Villacoublay kasabasından New York'a olan 6200 km'lik bu mesafeyi 37sa. 18dak. da almışlardır.

1930-09-16 Vecihi K-XIV

1930 yılı yıllık iznini 2 ay ücretsiz olarak uzatıp Kadıköy'de bir keresteci dükkânını kiralayarak 3 ay içinde ilk Türk sivil uçağını, aslında ikinci uçağı Vecihi K-XIV uçağını inşa etmiştir. İlk uçuşunu 16 Eylül 1930'da Kadıköy Fikirtepe'de büyük bir kalabalık ve basın topluluğu karşısında yapmıştır. Uçak iki kişilik, tek motorlu spor ve eğitim uçağıdır. Uçağı ile birlikte uçarak Ankara'ya dönmüş, Ankara üzerinde bir gösteri yapmış, Başbakan İsmet İnönü ve bazı komutanlar tarafından uçağı incelenerek tebrik edilmiş.

Uçabilirlik sertifikası verilmesi için İktisat Bakanlığına müracaat ederek müsaade istemiş, 14 Ekim 1930'da, "Tayyarenin teknik vasıflarını tespit edecek kimse bulunmadığından gereken vesika verilmemiştir" cevabını almıştır.

1931-xx-XX Vecihi K-XIV ile Türkiye Turnesi

THK Vecihi Hürkuşu, kendi atölyesinde ürettiği Vecihi K-XIV uçağı ile bir Türkiye turu yapmasını ister. Uçuş, büyük bir başarıyla tamamlanmıştır. Kurum şubeleri bağışlarla zenginleşmiştir, ama 3 Kasım 1931 tarihli telgrafta büyük yardımcısı makinisti Hamit'in işine son verilir. Hürkuş'a ödenen uçuş tazminatı kesilerek Vecihi XIV uçağı uçuştan men edilir.

1932-04-21 İlk Türk Sivil Pilot okulu

Vecihi Hürkuş, ilk Türk Sivil Tayyare Mektebi'ni kurar. İki kız olmak üzere 12 öğrenci kaydolar. 27 Eylül 1932'de eğitim ve öğretime başlanır.

Okulun amacı Türk gençliğini havacılığa alıştırmak, tayyareci kuşaklar yetiştirerek Türkiye Cumhuriyeti hava ordusunun yedek gücü olmaktır.

Okulun motorlu ve motorsuz iki şubesi olacaktı. Eğitim teorik ve uygulamalı olarak yapılıyordu. Büyük bir atölyesi vardı. Kalamış'ta bir hangar ve uçuş alanı olarak kullandıkları küçük bir sahası, bir de Fikirtepesi'nde uçuş alanları vardı.

İlk 12 öğrenci Sait, Tevfik, Muammer, Abdurrahman, Salih, Osman, Rıza, Hikmet, Hüseyin, Kenan, Bedriye ve Eribe idi. Öğrencilerin eğitim sırasında hiçbir kazası olmamıştır.

Zor koşullarda eğitim yaparken bazı kurumların, örneğin Tekel İdaresi'nin ve İş Bankası'nın reklâmlarını yapmış, bazı vatansever yetkili kuruluşların da yardımları olmuştur.

1932-05-20 İlk Transatlantik Aşırı Uçan Kadın Pilot

Harbour Grace, Newfoundland ile Derry, Kuzey İrlanda arası 3,752 km'yi 15 sa. 18 dak. da Lockheed Vega uçağı ile aşan Amelia Earhart olmuştur.

1932-xx-XX Selahattin Reşit Bey ve MMV-1

Türk Tayyare Cemiyet'inin yurt dışında eğittiği mühendislerden Selahattin Reşit Bey ve ekibi, motor ve pervanesi dışında tüm parçaları Türk malı olan ikinci ulusal tipteki uçağımızın (MMV-1) prototipini üretti. Bu üretim, bütün yurttaki çok büyük heyecan yarattı. (İlk üreten V.Hürkuş 1924-İzmir).

1933-02-03 Türkiye'de ilk iç hat seferi yapıldı

Türkiye'de ilk iç hat seferi 3 Şubat 1933 tarihinde Devlet Hava Yolları bünyesinde ve Junkers F-13 tipi uçak ile İstanbul'dan Eskişehir aktarmalı Ankara uçuşu ile gerçekleşmiştir. 4 yolcu ile uçuş 3 saat sürmüştür.

1933-05-20 Havayolları Devlet İşletme İdaresi (HDİİ)

Hava hukukumuzla ilgili ilk yayınlanan metin Hava Yolları Devlet İşletme Teşkilâtı hakkındaki 20 Mayıs 1933 tarih ve 2186 sayılı kanundur.

Havayolları Devlet İşletme İdaresi (HDİİ), Türkiye'de sivil havayolları kurmak ve hava taşıma yapmak üzere görevlendirildi.

1933-05-15/29 Roma Anlaşması

Roma'da düzenlenen üçüncü Uluslar arası Özel Hava Hukuku Konferansı, yeni gelişimlere de sahne oldu. Bunlar;

- 1- Yabancı bir uçağın, yerde üçüncü kişilere vereceği zarar ile ilgili çeşitli kuralların birleştirilmesi için Konvansiyon,
- 2- Uçak Kaçırma Önleyici çeşitli kuralların birleştirilmesi için Konvansiyon.

Bu her iki Konvansiyon kararları, 29 Mayıs 1933'de 20 ülke tarafından imzalandı. Bu Konvansiyonların amacı, yerde hasar gören üçüncü şahısların sınırlı da olsa belirli limitlerde hasarları tazmin edilirken, bu sorumluluğu taşıyan Havayollarının da gelişmesine engel olmayacak şekilde kuralları uluslararası biçimde düzenlemek olmuştur.

Bu Konvansiyon ile ilk defa aksine bir yazılı belge olmaması durumunda "mal sahibi", var ise işletici sorumlu tutulmuş ama bu sorumluluk yine sınırlanarak havacılığın gelişmesini engellemesinin önüne geçilmiştir.

1933-08-XX İlk Kadın Pilotumuz - Bedriye Tahir GÖKMEN

Bedriye Tahir GÖKMEN, Vecihi Sivil Tayyare Mektebi mezun olan ilk kadın pilotumuzdur.

1933-09-25 7.ci Pan-Amerikan Konferansı - Uruguay

Montevideo-Uruguay da 7.ci Pan-Amerikan Konferansı toplandı. Bu toplantıda Uzman Komisyon fikri hayata geçirildi.

1933-xx-XX Türkiye'de Kurumlar arası anlaşma

Posta idaresi ile hava yolları devlet işletme idaresi kapsamında 9 maddelik anlaşma, bir kararname ile kabul edilmiştir.

1935-05-03 Türk Hava Kurumu (THK)

Kongre kararıyla Türk Tayyare Cemiyet'in ismi "Türk Hava Kurumu" (THK) olarak değiştirildi.

1935-05-03 Türkkuşu kuruldu.

Kongre kararıyla Türk Tayyare Cemiyet'in ismi "Türk Hava Kurumu" (THK) olarak değiştirilirken yine aynı kongre kararıyla Atatürk'ün yıllar boyu her gittiği yerde konuşmalar yaparak gençliğe vermek istediği havacılık aşkı, havacılık coşkusu, kısa sürede sonuca ulaştı ve Türkkuşu kuruldu.

Gençler akın akın Türkkuşu'na koşmaya başladı. Kurum, vatan göklerine aralarında Atatürk'ün manevi kızı ve dünyanın ilk kadın savaş pilotu Sabiha GÖKÇEN'in de bulunduğu, birçok değerli elemanlar yetiştirdi.

1935-05-27 23.cü ICAN toplantısı

Bürüksel de 23.cü ICAN toplantısı yapıldı. (05-27/06-01)

1935-10-XX İlk Türk kadın Paraşütçü

İlk kadın paraşütçü Yıldız Eruçman, Rus R-5 uçağından yaptığı atlayış ile Türkiye'nin ilk kadın paraşütçüsü oldu.

1935-10-XX Air Route Traffic Control Center (ARTCC)

İlk Hava Trafik Kontrol Merkezi Newark Havalimanı, New Jersey'de Havayolları Birliğince özel bir kuruluş olarak kuruldu. Bundan 10 ay sonra, 08 Tem 1935'de devlet, bu sorumluluğu alarak ülke çapında kurumsallaşmaya başladı.

1935-xx-XX Ceza Hükümleri Karara Bağlandı

2744 sayılı kanunla 2186 no'lu kanunda bazı değişiklikler yapılmış ve Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi Millî Savunma Bakanlığından alınarak Bayındırlık Bakanlığına bağlanmıştır.

2186 sayılı kanunun seyrüsefere ait düzenleyici hükümleri, ayrıca bir kanun ile tespit edilinceye kadar Devlet Demiryollarında tatbik edilen cezai hükümlerin, devlet havayollarında da tatbik edileceğini kabul etmiştir.

1936-02-25 İlk Asker Kadın Pilot Sabiha Gökçen

1935'te Türk Hava Kurumu'nun Türk Kuşu Sivil Havacılık Okulu'na girdi, Ankara'da yüksek planörcülük brövelerini aldı. Yedi erkek öğrenciyle birlikte Kırım'a gönderilerek altı aylık yüksek planörcülük eğitimini Koktebel Yüksek Planör Okulu'nda tamamladı. Eskişehir Havacılık Okulu'nda Savmi Uçan ve Muhittin Bey'den özel uçuş eğitimi aldı. 25 Şubat 1936'da ilk defa motorlu uçak ile uçmaya başladı.

O yıllarda kızlar askerî okullara alınmadığı için özel bir üniforma giydirilerek Eskişehir Uçuş Okulu'nda, 1936-37 döneminde 11 ay boyunca özel eğitim aldı. ↗

Bu eğitim sırasında kendisine ilkokul öğretmeni Nüveyre Uyuç eşlik etti. Gökçen, brövesini aldıktan sonra Eskişehir'deki 1. Hava Alayı'nda altı ay görev yaptı, bu sırada Trakya ve Ege manevralarına katıldı.

Tek başına yaptığı uçakla Balkan turu büyük ilgi çekti. 1955 yılına kadar Hava Kuvvetleri ve Türk Hava Kurumu'nda (THK) pilot olarak görev yaptı.

1936-10-29 İlk Kadın Şehit Eribe Hürkuş.

Ünlü Türk havacılarından Vecihi Hürkuş'un kardeşinin kızı olan Eribe, 29 Ekim 1936'da Cumhuriyet Bayramı gösterileri için prova atlayışı sırasında paraşütünün tam açılmaması nedeniyle ağır yaralandı. Kazadan birkaç gün sonra Eribe Hürkuş iç kanama nedeniyle hayatını kaybetti.

1936-xx-XX Nuri Demirağ ve NuD-36

Nuri Demirağ İstanbul Beşiktaş'ta, tasarım ve prototip çalışmaları yapacak büyük bir atölye ile Sivas-Divriği'de seri imalat yapacak bir uçak fabrikası ve havacılık okulu kurma girişimde bulundu. SelahaddinALAN'ın ve Alman uzmanların yardımıyla 1937 yılında Beşiktaş-Barbaros Hayrettin İskeleyi'nde Etüt Atölyesi'ni ve 1941 yılında Divriği'de çok sayıda pilot ve teknisyenin yetişeceği Gök Uçuş Okulu'nu kurdu. İlk paraşüt imalatı da DEMİRAĞ'ın çalışmaları arasında yerini aldı. Etüt Atölyesi; montaj atölyesi, dökümhane, motor ve pervane imalathanesi, malzeme muayene ve teknik laboratuvarları olan bu okul, uçak imalat fabrikası haline getirildi. Nuri DEMİRAĞ Yeşilköy'de, şimdi Atatürk Hava Limanı olarak kullanılan arazide, uçuş sahası da yaptırdı. Beşiktaş'taki atölyelerde uçak mühendisi Selahattin Reşit Alan yönetiminde ilk uçak, 1936'da yapılır ve tek motorlu bu uçağa NuD-36 adı verilir.

1936-xx-XX HDİİ Talimatı

"Hava yolları devlet işletme idaresi yolcu ve hamule tarifesi ve şartları" yayınlanmıştır.

1936-xx-XX İnönü Planör Kampı

İnönü Planör Kampı hizmete girdi.

1937-xx-XX Vecihi Hürkuş ve Mühendislik Diploması

Vecihi Hürkuş, Atatürk'ün emriyle Uçak Mühendisliği eğitimi alması için Almanya'da Weimar Üniversitesi'ne gönderilir. 1939'da Tayyare Mühendisi diploması olarak yurda dönen Hürkuş'a, "iki yılda mühendis olunmaz" denilerek mühendislik ruhsatı verilmez. Hürkuş ruhsatı, Danıştay kararı ile alır.

Eğitim için gittiğinden beri Türk Hava Kurumu'nda da yönetim değişmiş, vazifeleri başkalarına verilmiştir. O günkü koşullarda teknik imkanın olmadığı Van'a tayin edilir.! Bunun üzerine istifa ederek kurumdan ayrılır.

1937-xx-XX Etimesgut Motorlu Uçuş Kampı

Etimesgut Motorlu Uçuş Kampı ve aynı yıl yapılan Ankara ve İzmir Paraşüt kuleleri, binlerce gencimizi biraraya getirir.

1937-xx-XX İlk kadın Helikopter pilotu Hanna Reitsch

Junkers Ju-87 Stuka ve Dornier Do-17'nin test pilotu olan Hanna Reitsch, Focke-Achgelis Fa-61, tam kontrollü helikopterin pilotluğunu da yapmıştır.

1937-xx-XX İlk kadın Akrobasi pilotu Edibe Kutucuoğlu Subaşı

Sigorta kayıtlarında “minare işçisi” olarak geçen Sabiha Gökçen'in öğrencisi olan Edibe Kutucuoğlu, Planörle havada 5 saat kalanlara verilen gümüş C brövesini alan ilk kişi oldu. Uluslar arası akrobasi pilotluğu yapan ilk Türk kadınıdır.

1936-05-03 İlk Türk kadın planör pilotu Naciye Toros

İstanbul Üniversitesi'nin bahçesinde bir planör kursu açıldığını duyup kaydını yaptırdı. İlk planör uçuşunu Sabiha Hanım'la birlikte, aynı planörde yaptı. İlk tek başına planör uçuşunu da 1937 yazında, İnönü Kampı'nda gerçekleştirdi. Naciye Toros, havacılıkta bu kadarla kalmadı, motorlu uçak brövesini de almayı başardı.

1937-05-06 Hindenburg Faciası

Hindenburg Hava Gemisi (Zeppelin), New Jersey'e inişinde yanmay başlar. Gemideki 97 kişiden 36'sı; 13 yolcu, 22 ekip ve bir yer personeli hayatlarını kaybederler. Bu kaza, büyük bir kalabalığın gözleri önünde meydana gelir. Kazanın filmi çekilir, resimlenir ve çok büyük bir sansasyon yaratır. Ertesi günü Graf Zeppelin II, Brezilya'dan döner ve bu Zeppelin'lerin son uçuşlarıdır.

1937-06-12 Emrullah Ali Yıldız – Dünya Rekortmeni

İlk ödülü tek kişilik planör ile 18 saat 35 dakika havada kalarak Türkiye rekoru kırmıştır. Bu rekor İlk Türkiye rekorudur. Daha sonra İki kişilik planör ile yanında muallim namzedi Sezai GÖKSU ile birlikte 12 Haziran 1937'de 14 saat 20 dakika havada kalarak, 13 saat 59 dakika olan dünya rekorunu 21 dakika daha fazla uçarak kırmıştır. Rekor denemesini İnönü de C tepesinden kalkarak kırmıştır. İki kişilik bir planörle 172 km uçarak kırdığı mesafe rekoru da mevcuttur.

1937-09-15 Teknik içerikli Pan-Amerikan Toplantısı

Lima-Arjantin de Teknik içerikli Pan-Amerikan toplantısı yapıldı. Avrupa'dan da temsilcilerin katıldığı toplantıda Daimi Amerikan Havacılık Komisyonu (Permanent American Aeronautical Commission-CAPA) kurulmasına ve burada resmi havacılık uzman ve teknisyenlerinin görev almasına, bu komisyonun da uluslararası genel ve özel havacılığın birleştirilmesi, kodlanması, havacılık hakları, teknik konularda birliktelik ve işbirliği, ortak Ulusal-Uluslararası-Amerika Hava Sahalarının oluşturulması ve geliştirilmesi gibi görevler verdiler. ↗

Daha özgün bir deyişle, ICAN ve CITEJA gibi kuruluşların görevlerini birleştirdiler bir bakıma. (International Commission for Air Navigation-ICAN ve Comite International Technique d'Experts Juridiques Aeriens-CITEJA) (15-25 Eylül).

1938-xx-XX Nuri Demirağ ve NuD-38

1938'de çift motorlu olarak yapılan ikinci uçak ise NuD-38 adını alır. Çift motorlu, barışta yolcu uçağı, savaşta istenildiği zaman eksiksiz bir bombardıman uçağı görevini görecektir şekilde yapılan ve saatte 270 kilometre hıza ulaşan, 5500 m yükseğe çıkabilen NuD-38'in yapılması, dünya uçak sanayicilerinin dikkatini birden Türkiye'ye ve Nuri Demirağ'ın uçak fabrikasına çeker.

Ürettiği NuD-38 adını taşıyan çift motorlu 6 kişilik yolcu uçağı yurt dışında büyük ilgi görür ve bu uçaklar Dünya havacılığı yolcu uçakları A sınıfına alınır. Başarılı uçuşlardan sonra bu uçakların seri üretimlerinin yapıldığı ve bir kısmının da yurtdışına satıldığı bilinmektedir. Fakat 1939'da THK, sipariş ettiği uçakların imal edilen prototipe uygun olmaması, uçakların akrobasi kabiliyetinin bulunmaması ve zamanında teslimat yapılmaması gerekçeleriyle sözleşmeyi fesh eder.

Nuri DEMİRAG'ın THK'ya açtığı davada bilirkişinin DEMİRAG hakkında olumlu rapor vermesine rağmen mahkeme THK'nın lehinde karar verir ve bu karar DEMİRAG'ın havacılık konusundaki faaliyetlerine büyük ölçüde sekte vurur. DEMİRAG'a İspanya, Irak ve İran'dan gelen teklifler, hükümet tarafından engellenir. Gök Okulu kapatılır. Yeşilköy'deki tesisler, havaalanı yapılmak üzere istimlak edilir. Elde kalan uçaklar ise, devredilemeyip hurdacıya satılır. Bu gibi olayların doğurduğu zorluklarla 1945 yılında tesisler kapatılır.

1938-06-03 Havacılık Kanunlarında ilk değişiklikler

3424 sayılı kanun 2186 ve 2744 sayılı kanunları ilga etmiştir (yürürlükten kaldırmıştır). Bu kanunda 3822, 4467 ve 5213 sayılı kanunlarla bazı değiştirme veya ilâveler yapılmıştır.

1938-06-12 Planör İle Dünya Rekoru.

Öğretmenlerinden pilot E.Âli Yıldız, 14 saat 20 dakika süren bir planör uçuşuyla dünya rekoru kırdı.

1938-09-30 4. Roma Konferansı

19-30 Eylül tarihlerinde Roma'da dördüncü Uluslararası Özel Hava Hukuku Konferansı yapıldı. Bu konferansda şu konularda kararlar alındı;

- 1- Yabancı bir uçağın, yerde üçüncü kişilere vereceği zarar ile ilgili çeşitli kuralların birleştirilmesi için 29 Mayıs 1933'de imzalanan Konvansiyona ilave yapılması ve bu ilave ile sigortacıların güvence altına alınmasının sağlanması Konvansiyonu,
- 2- Denizdeki bir uçağa ya da bir uçağa Arama-Kurtarma yardımı sağlamak üzere mevcut çeşitli kuralların birleştirilmesi Konvansiyonu.

1938-12-24 8.ci Pan-Amerikan Ticari Konferansı - Arjantin

8.ci Pan-Amerikan Ticari Konferansı Lima-Arjantin'de yapıldı ve bir sonraki konferansın Teknik ağırlıklı olması kararlaştırıldı.

1940-xx-XX ICAN

ICAN anlaşmasına imza atanların sayısı 33 olmuştu ve ikinci dünya savaşı öncesi Avrupa için bu büyük bir başarı idi. Batı Avrupa da mevcut 50 hükümdar ülke olduğu göz önüne alınırsa, tüm dünyayı kapsayacak olan bir çalışmanın önemli aşamasını ifade etmektedir. Çünkü çok az bir süre sonra, kıtalar arası uçuşlar başlayacaktır.

1940-08-27 İlk Jet Tepkili Motorlu Uçak

İtalyan Caproni Campini'nin, hava sıkıştırılmalı motoru bulması, havacılıkta yeni bir dönemi başlatacaktır. Campini,750 hp gücünde Isotta Fraschini L.12/R.C.40 model motora bir komprasör ekleyerek, sıkışan havayı yanma odasına gönderip yakıt ile birlikte ateşlemiş ve egzodan çıkan yanan havanın itmesi ile pervanelerden ayrı ve çok önemli bir itici güç elde edilmesini sağlamıştır.

Agustos ayında deneme pilotu Mario De Bernardi, bu uçağı uçurarak, havacılıkta yeni dönemi ilan etmiş oldu.

Şu an elimizdeki tek prototip, Roma'daki Vignia di Valle Havacılık müzesinde ve bu motorun denendiğı test yatağı ise Milano'daki Bilim ve Teknik (Museum of Science and Technology) Müzesinde sergilenmektedir.

1941-xx-XX İlk Ace Pilots Lidya Litvyak ve Katya Budanova

Almanların Rusyaya saldırması üzerine 586. Avcı Alayı'na katılan bu kadınlar birer savaş pilotu olup savaşa katılırlar. Bilindiğı üzere 5 ve daha fazla düşman uçağı düşürene verilen sıfat "Ace Pilot" olmaktadır. Litvyak tek 11, takım olarak 3, Katya ise tek 6 ve takım olarak 5 uçak düşürerek tarihe geçerler.

1941-08-17 Yeşilköy Tesisleri Açılışı

Nuri Demirağ, uçak tamir atölyesi, hangarlar ve deniz uçakları için sahilde bir kızaktan oluşan Yeşilköy tesislerini 1941 yılında gerçekleştirir. Okul 1943 yılına kadar 290 pilot yetiştirir, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin özellikle mühendislik bölümü öğrencilerinin staj yeri olur bu okul. Hatta mühendislerin birçoğı pilot olur. Cumhuriyet döneminde mühendis pilotların çoğı, yoğun olarak bu dönemde olmuştur.

1942-xx-XX Etimesgut Uçak Fabrikası

Etimesgut'ta daha önce kurulmuş olan atölyelerin genişletilmesiyle Uçak Fabrikası projesi gerçekleştirir. Etimesgut Uçak Fabrikası'nda 1200 işçi ve Türklerin yanında başta müdür Wedrychowski olmak üzere 35 kadar Polonyalı mühendis ve teknisyen görev alır. Atatürk Orman Çiftliğı arazisinde 60.000 m2'lik bir alanda kurulur. Fabrika için 4.5 milyon lira, makine teçizatı ile birlikte toplam 9 milyon lira harcanır. Lisansör firma İngiliz De Havilland'dır. ↗

Makineler İngiltere, Amerika ve İsviçre'den temin edilir. Bir süre yabancı lisanslı uçak motoru imalatı ve onarımı yapan fabrika kapasitesinin çok altında

çalıştırılmış, pek çok yan üretimde (musluk, piston, kuyu tulumbası vb.) bulunmuştur.

Etimesgut uçak fabrikası girişiminin önemli özelliklerinden bir tanesi, yurtdışından patentli uçakların üretim ve revizyonunun yanında tamamı yerli tasarım uçaklar geliştirmek üzere bir etüt bürosunu içeriyor olmasıdır.

6 yüksek mühendis, 4 mühendis ve 11 teknik ressam olmak üzere 21 kişilik bir ekipten oluşan bu birim, 1952 yılına kadar 16 tip uçak tasarımı gerçekleştirmiş, bunlardan 12'si sonuçlandırılmış ve bu süreçte 126 adet Türk tasarımı uçak üretilmiştir.

Bu projeler arasında deneysel delta kanat planör gibi öncü teknolojilere sahip olan THK 13, Paris'te havacılık fuarında sergilenmiş ve ilgi görmüş, ambulans / turizm uçağı olarak tasarlanmış olan THK 5/5A Danimarka'ya ihraç edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin uçak üretmekten vazgeçtiğı 1950'li yıllarda THK-16 kodlu ve Mehmetçik isminde eğitime yönelik bir jet tasarımının THK tarafından geliştirilmekte olduğu bilinmektedir.

1944-05-26 Nu.D-38 ilk tanıtım seferi

Nu.D-38, İstanbul-Ankara arasında ilk tanıtım seferini yaptı. Uçağın yolcuları arasında pilotlar Basri Alev ve Mehmet Altunbay'ın yanı sıra Nuri Demirağ, Tasviri Efkâr Gazetesi'nin sahibi Ziyat Ebuziyya ve Vatan Gazetesi muhabiri Faruk Fenik bulunuyordu.

1942-09-09 İlk Harita Subayı Şehitlerimiz.

Kandıra'da düşen fotogrametri uçağında, üç harita subayı şehit oldu.

1944-07-26 İlk Turbo Jet Uçak

Turbo Jet Motorlu ilk uçak prototipi, 18 Nisan 1941'de Messerschmitt Me-262 (Me 262 V1) olarak yapıldı. V3 modeli ise zamanımızın gerçek Turbo Jet Motoruna sahipti. Kodu PC+UC olan bu uçak, 18 Temmuz 1942 Günzburg yakınlarındaki Leipheim'da pilot Fritz Wendel tarafından uçuruldu. Almanlar, benzer çalışmayı yürütmekte olan İngilizlerden nerede ise 9 ay önde idiler. ↗

İngilizler George Carter'ın Gloster Meteor modelini 05 Mart 1943'de ancak uçurabileceklerdi. II. ci Dünya Savaşı şartlarındaki bu yarış, hiç de kolay geçeceğı benzemiyordu. Motorun ömrü söylendiğı gibi 50 saat değil, 15 saat civarında idi.

Nihayet 26 Temmuz 1944'de Lt. Alfred Schreiber, Me.262 A-1a modeli ve W.Nr. 130017 numaralı uçağı ile İngilizlerin De Havilland Mosquito keşif uçağını düşürmesi ile Turbo Jet devri başlamış oldu.

1944-11-07 (ICAO) Convention on International Civil Aviation

Amerika Birleşik Devletleri çağrısı ile Uluslararası Sivil Havacılık Konferansı düzenlendi. Komisyon Kararları "Convention on International Civil Aviation" adı altında basıldı ve dağıtıldı. Bu kararların yürürlüğü, geliştirilmesi ve düzenlenmesi

için CITEJA gibi bir kuruluşa gerek vardı. Kurumun oluşması için Provisional International Civil Aviation Organisation - PICA0 çalışmaları başladı. Paris Konferansındaki kararlar temel alınarak, kuralların yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi hedeflendi. Nihai Sened Mad.V ve VII, CITEJA'nın kapanıp çalışmalarının bu çatı altında devam ettirmesi dileği ve tavsiyesi mevcuttur.

1945-06-06 PICA0 (Interim Agreement on International Civil Aviation)

Uluslararası Geçici Sivil Havacılık Anlaşması imzalanarak PICA0 kuruldu. Çalışmalara hızlı bir şekilde başlayan kurul, dünyadaki tüm geçmiş çalışmaları birleştirdi ve yapılanmaya başladı. (Geçici Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu-PICA0). İlk Ek'leri:

- a) Yer işaretleri de dâhil olmak üzere muhabere sistemleri ve hava seyrüseferi yardımcı tesisatı;
- b) Hava limanları ve pist hususiyetleri;
- c) Uçuş kaideleri ve hava seyrüseferi kontrol usulleri;
- d) İşletme personeli ve teknisyen personele ait lisanslar;
- e) Hava nakil vasıtalarının havaya elverişliliği;
- f) Hava nakil vasıtalarının tescil ve alameti farikaları;
- g) Meteorolojik malûmatın toplanması ve teatisi;
- h) Borda defterleri;
- i) Hava harita ve planları;
- j) Gümrük ve muhaceret usulleri;
- k) Tehlikede bulunan hava nakil vasıtaları ve kazaların tahkiki;

1945-08-17 ICAN-ICAO ve Albert Roper

Dr.Warner başkan ve Dr. Roper Genel sekreter seçildiler. ICAN olarak ilk Annex'leri hazırlayan **Dr.Albert Roper**'in, Sivil Havacılık Kurallarının yaratılmasında olduğu gibi, ICAO'nun gelişmesinde de çok önemli rolü vardır. Kendisi, ICAO'nun babası olarak anılır.

1946-xx-XX İlk Türk hostesleri

İlk hosteslerimiz, Devlet Hava Yolları'nda (THY) 1946'da 20 adet DC-3 uçağının filoya katılması ile birlikte ortaya çıkan ihtiyaç sonucu göreve başladılar. 0 zaman onlara "havacı kadın kamarot" denmekteydi. Adile Tuğrul, Mualla Bayülken, Münevver Erdoğan ve Nermin Şen, ilk hostes kızlarımız olarak havacılık tarihimizdeki yerlerini aldılar. Eşi Hikmet Yay 1945'de Devlet Hava Yolları'na geçmişti. Devlet Hava Yolları, eski bir pilot olan Muzaffer Hanıma kuruluşun başhostesliğini önerdiği zaman, Muzaffer Sel Yay Hanım hiç tereddüt etmeden teklifi kabul etti. Türkiye'nin ilk başhostesidir.

1947-xx-XX Ankara Rüzgar Tüneli.

THK'nın araştırma üniteleri arasında yer alan ART'nin yapımına 1947 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından başlanmış, mekanik ve motor aksamı

1950 yılında monte edilen tünel, kısmen işler duruma gelmiştir. Ankara Rüzgar Tüneli (ART) de bu doğrultuda, uçak tasarım ve geliştirme sürecinde gerekli araştırma-geliştirme altyapısını ve uçuş öncesi ölçümleri sağlama işleviyle ihtiyaç duyulmuş önemli bir bileşen olarak gerçekleştirilmiştir.

Rüzgar tünelleri, havada hareket eden ya da bir hava akımının etkisinde kalan her türlü araç ve yapının üzerine etki eden aerodinamik kuvvet ve momentlerin bulunması, akım şeklinin ve yapısının belirlenmesinde kullanılan araçlardır.

Gerçek uçuş öncesinde ölçekli modeller yoluyla gözlem ve test imkanı sağlayan tesisler olarak rüzgar tünelleri, 20. yy başından itibaren havacılığın gelişiminde önemli rol sahibi olmuşlardır. Etimesgut Uçak Fabrikası ile eş zamanlı olarak rüzgar tünelinin kurulması kararı, ülkedeki havacılık sanayii adına hedeflenenlerin, havacılığa dair teknolojinin ülke sınırları içinde üretilmesini de içerdiğinin önemli bir işaretidir.

İnşa edildiği dönem için ART'nin büyüklüğü ve teknolojisi itibarıyla Balkanlar dahil yakın coğrafyada bir benzerinin olmadığı ve Avrupa'nın önde gelen rüzgar tünellerinden olduğu anlaşılmaktadır. 1956 yılında Genelkurmay'a devredilen ve bir süre için de depo olarak kullanılan ART, günümüzde TÜBİTAK-SAGE bünyesinde hizmet vermektedir.

1947-02-12 Türkiye'de ilk uluslararası sefer yapıldı

Türkiye'de ilk uluslararası sefer; 12 Şubat 1947 günü Atina'ya yapıldı. Devlet Hava Yolları pilotları Orhan Ayata ve Adil Gözender yönetimindeki, TC-ABA tescil kodlu DC-3 uçağı saat 10:00'da Ankara'dan havalanmış, İstanbul'da aktarma yaptıktan sonra Atina'ya hareket etmiştir. Yolculuk toplam 2 saat 40 dakika sürmüştür.

1947-05-28 PICAQ, ICAO oldu.

Geçici Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu-PICAQ, geçiş dönemini tamamlar ve adı resmen ICAO olur.

1947-10-14 İlk Ses Süratini Aşma

ABD'li Charles Yeager yönetimindeki bir füze motoruyla fırlatılan ilk uçak (Bell X-1) uçuş ve yatay uçuşta, ilk kez ses hızı aşıldı.

1949-07-27 İlk Sivil Jet Uçağı

36 koltuklu İngiliz BOAC (British Overseas Airline Company - şimdilerde BA), ait ilk sivil 4 motorlu jet De Havilland Comet 1 test uçuşlarına başladı. İlk ticari uçuşunu 2 May 1952'de London – Johannesburg arasında yaptı.

1952-04-05 Uçak ve Motor Fabrikası MKE'ye satıldı

THK'nın Ankara Gazi Çiftliği'ndeki Uçak ve Motor Fabrikası yeterli miktarda uçak siparişi alamadığı için krize girmiş ve yapılan anlaşma ile 4 milyon lira karşılığında MKE'ye satılmıştır.

MKE, THK'nın geliştirdiği aralarında Model 3 olarak yeniden adlandırılan Mehmetçik'in de bulunduğu 6 ayrı modeli imal etme kararı aldı. (Mehmetçik projesi, jet motorlu bir eğitim uçağıdır).

Aynı yıl ABD'nin Lockheed T-33 tipi jet eğitim uçaklarını Türk Hava Kuvvetleri'ne hibe etmesiyle projenin uygulanmasından vazgeçildi. 1957 yılına gelindiğinde ABD Yardımının ön gördüğu koşullar neticesinde yapılan gizli anlaşmalar ile hükümetin emri sonucunda Türkiye'deki uçak üretimi tamamen durdurulmuştur. Fabrika daha sonraları uçak üretimi yerine traktör ve çeşitli makine parçaları üretmeye devam etmiştir.

1954-03-20 Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığı Kuruldu

6382 sayılı Kanun ile Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde "Sivil Havacılık Dairesi Başkanlığı" kurulur.

1954-11-29 Hürkuş Havayolları.

Hürkuş Havayollarını kuran Vecihi Hürkuş, Türk Hava Yolları'nın seferden kaldırdığı uçaklardan 8 tayyareyi Ziraat Bankasından kredi ile almıştı. Bir takım güçlüklerle uğraşarak, hava yollarının sefer yapmadığı yerlere seferler koyarak, izin vermediklerinde gazete taşıyarak çalışmak istedi ama sabotajlar, uçaklarının parçalanması ve sonunda uçuştan men edilerek engellenmesi ile uçamadı.

Buna rağmen uslanmadı, elinde kalan son uçağını da Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün emrinde kullanarak Güney Doğu Anadolu'da torium, uranium ve fosfat arayarak zor doğa koşullarında çalıştı, sabotajlar ve engellemeler sonucunda, havayolu şirketinin faaliyetlerine son verdi (1960). Uçakların borçları nedeniyle hayatının son günlerinde zor anlar yaşayan Hürkuş, hayatının sonlarında çok sıkıntı çekti, uçamayacak duruma düşürülen uçaklarının sigorta giderleri ve bunların faizleri de borcuna eklendiğinden, I.Dünya Savaşı'nda gösterdiği başarılar ve vatana hizmeti dolayısıyla bağlanan çok yetersiz maaşına bile haciz kondu.

Ankara'da anılarını yazdığı sıralarda beyin kanamasından komaya giren Vecihi Hürkuş, 16 Temmuz 1969 tarihinde Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu.

1955-06-13 Türkiyede ilk Uçak Kaçırma Olayı.

İlk hava korsanı Fevzi Gökdeniz, Hürkuş Havayolları'nın sahibi Vecihi Hürkuş'tan intikam almak için (çünkü kendisine borcu olan Vecihi Hürkuş'a ulaşmamak kanına dokunur) İstanbul-Bursa arasında sefer yapan uçağı 13 Haz 1955'de Bulgaristan'a kaçırır verir. O günden sonra Bulgaristan'da yaşamaya başlayan Gökdeniz, 1960 darbesinden sonra Türkiye'ye döner, karakola gider, "Ben uçak kaçıran Fevzi Gökdeniz'im." diyerek teslim olur.

1955-12-16 ECAC Kuruldu

Ülkemiz, 29.11/16.12 tarihinde toplanan Avrupa ülkeleri arasındaki havacılık faaliyetlerini düzenleyen (European Civil Aviation Conference) ECAC Avrupa Sivil Havacılık Konferansı'nın kurucu üyesidir. Strasbourg'da 1954 sonlarındaki ilk toplantının resmîyete dönüştüğü ECAC kurucuları arasında Türkiye de vardır.

1956-03-01 Türkiye'nin ilk kadın Hava Trafik Kontrolörü Nazmiye Göyük

İlk kadın hava trafik kontrolörü Nazmiye Göyük, Türk Hava Yolları'nın kurulduğu sene Devlet Hava Yolları Umum Müdürlüğü'nde göreve başlamış ve alanında ilk olmuştur. Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde de Hava Trafik bölümü açıldığında, emekli olmadan önce ve emekli olduktan sonra da eğitim görevlisi olarak ders veren Nazmiye Göyük, mesleğin öncülerindedir.

1957-08-30 Hava Harb Okulundan mezun ilk Kadın Jet Pilotumuz. Leman Bozkurt Altınçekiç

1932 yılında Sarıkamış, Kars'ta doğdu. Liseyi bitirdiği yıl Türkkuşu İnönü Tesisleri'nde planör eğitimi aldı. Hemen ardından Türkkuşu Motorlu Okulu'na öğretmen adayı olarak katıldı. 1954 yılında Silahlı Kuvvetler'e kadınların da alınmasıyla ilgili karar çıkınca İzmir Hava Harp Okulu'na başvurdu ve Ekim 1955'te burada eğitime başladı. Pervaneli uçaklarla eğitimini tamamlayarak 30 Ağustos 1957'de mezun oldu. Ağustos 1958'de Eskişehir'deki jet eğitim filosuna katıldı ve kısa sürede eğitimini başarıyla tamamladı. Kasım 1958'de jet pilotu brövesini takan Leman Bozkurt, dokuz yıl süreyle F-84 ve T-33 jet uçaklarında uçtu. NATO kuvvetlerinin de ilk ve uzun zaman boyunca tek kadın jet pilotu olmuştur. Sonraki yıllarda Hava Kuvvetleri'nin karargâh hizmetlerinde çalıştı. Personel Plan Şube Müdürü ve Merkez Şube Müdürü olarak görev yapan Leman Bozkurt Altınçekiç, kıdemli albay olarak Hava Kuvvetleri'nden emekli oldu.

Leman Bozkurt Altınçekiç, 4 Mayıs 2001'de İzmir'de hayatını kaybetmiştir.

1957-10-04 İlk Yapay Uydu Sputnik

İlk insan yapısı uydu Sputnik 1, Rusya tarafından dünya yörüngesine fırlatıldı.

1958-13-12 BM Uzayın Barışçı Amaçlar doğrultusunda kullanılması.

Birleşmiş Milletler 792. Genel Kurul Toplantısında 1348 (XIII), Uzayın Barışçı Amaçlar doğrultusunda kullanılması, genel kurul tarafından bir bildiri ile kabul edilmiştir.

1961-04-12 Uzayda ilk İnsan

Uzayda seyahat eden ilk kozmonot Yuri Gagarin, Rusların Vostok-1 adlı uzay gemisi ile dünya yörüngesine fırlatıldı.

1963-04-01 EUROCONTROL faaliyete geçti

13 Aralık 1960 tarihinde EUROCONTROL adıyla bilinen "Avrupa Hava Seyrüsefer ve Uçuş Güvenliği Teşkilâtı", 6 Batı Avrupa ülkesi tarafından

imzalanan ve 1 Mart 1963'te yürürlüğe giren Sözleşme çerçevesinde, halen aralarında ülkemizin de bulunduğu 37 üye ülkenin hava sahasında güvenli seyrüseferi sağlamak amacıyla faaliyete geçmiştir.

Sözleşme ülkemiz tarafından 2.12.1988 tarih ve 3504 sayılı Kanunla onaylanmış, Türkiye **1.03.1989** tarihinden itibaren anılan teşkilata katılmıştır.

Teşkilâtın temel görevleri, Avrupa coğrafyasında hava trafiğinin yönetimini ve hava trafik kontrol merkezlerinin işletilmesini sağlamak, sivil ve askerî unsurların birbiriyle uyumlu çalışabilmelerini temin etmek, hava seyrüsefer güvenliğini sağlamak, üst hava sahasındaki uçuş ve trafik ücretlerini üye ülkeler adına tahsil etmektir.

1963-06-16 Uzayda İlk Kadın

Vostok 6 ile dünya yörüngesine fırlatılan Rus kozmonotu Valentina Tereshhova, uzaya seyahat eden ilk bayan oldu.

1963-08-05 Atmosferde, Fezada Ve Su Altında Nükleer Silah Denemelerinin Men'i Hakkında Andlaşma

Amerika Birleşik Devletleri, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği tarafından 5 Ağustos 1963 tarihinde Moskova'da imzalanan Atmosferde, Fezada ve Su Altında Nükleer Silah Denemelerinin Men'i Hakkında Andlaşma, diğer Devletlerin imzasına da açılmıştır.

1964-xx-XX İlk kadın uçuş doktoru Tabip Yarbay Türkan Demirel.

1964 yılında uçuş doktoru eğitimi alarak Hava Kuvvetleri'nde görev yaptı.

1965-XX-XX İlk Türk Kadın Uçuş Doktoru

İlk kadın uçuş doktoru Tabip Yarbay Türkan Demirel. Gata'da uzmanlık eğitimi alarak (1965-69) Hava Kuvvetleri'nde görev yaptı.

1967-01-27 Türkiye'nin ilk imzaladığı Uzay Andlaşması

Ay ve Diğer Gök Cisimleri dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Andlaşma, 27 Mart 1968 tarihinde Londra, Moskova ve Vaşington'da aynı gün imzalanmıştır.

1968-11-29 Türkiye'nin imzaladığı Astronotların Kurtarılması hakkındaki anlaşma

Astronotların Kurtarılması, Astronotların Dönüşü ve Atmosfer Ötesi Uzaya Fırlatılan Araçların Geri Verilmesi Hakkında Anlaşma, 19 Aralık 2006 tarihinde Londra ve Moskovada, **26 Nisan 2007** tarihinde de Vaşington'da imzalanmıştır.

1968-12-31 İlk Sesten Hızlı Ticari Uçuş

Sesten hızlı Aeroflot'a ait Tupolev TU-144 modeli yolcu uçağı ilk uçuşunu gerçekleştirdi.

1969-03-02 Concorde-001 Anglo-French Deneme uçuşu.

Fransa Toulouse'da süpersonik taşıma uçağı Anglo-French Concorde'un 001 prototipi ilk uçuşunu yaptı.

1971-08-20 Uydular Aracılığı ile Telekomünikasyon Milletlerarası Teşkilatı ve İşletimi Anlaşması

21 Mayıs 1971 tarihinde "INTELSAT"ı düzenleyen belgeler son şekli ile imzaya açıldı. Türkiye, bu belgeleri 10 Eylül 1971 tarihinde Vaşington'da imzalamış ve 20 Temmuz 1973'de 1709 sayılı kanun ile onaylamıştır.

1972.02.10 İlk SHD Talimatları

SHGM ilk defa SHD T-43 Uçuş Teknisyenleri Lisans ve Sertifika Talimatı'nı yayınladı. Ardından 12.04.1972'de SHD T-44 Uçuş Harekat Uzmanı (Dispatcher) Lisans Yönetmeliğı yayımlandı. 1980'lerde 4, 1990'larda 2 olan bu tip yayınlar, 2000'li yılların sonuna doğru artış gösterdi.

1975-01-14 Atmosfer Ötesi Uzaya Fırlatılan Araçların Tescilli Anlaşması

14 Ocak 1975 günü Nevyork'da imzaya açılan "Atmosfer Ötesi Uzaya Fırlatılan Araçların Tescilli Hakkında Anlaşma", 15 Eylül 1976 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye her ne kadar o güne kadar bu anlaşmayı imzalamamış olsa da, BM Genel Kurul Kararı -1721 B (XVI)- gereğı;

06 May 2004'de resmen sözlü olarak BİLTEN,

13 Şub 2006'da resmen sözlü olarak Türksat-1B, 1C ve 2A,

27 Nis 2009'da resmen sözlü olarak Türksat-3A,

2010 senesindeki başarısız deneme bildirimini, ve

06 Mayıs 2011'de Andlaşmayı yürürlüğe soktuktan sonra da,

04 Kas 2011'de resmen sözlü olarak RASAT isimli uydularını bildirmiştir.

1975-xx-XX Aselsan'ın Kuruluşu

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin haberleşme cihaz ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kuruldu.

1976-01-21 Tarifeli İlk Sesten Hızlı Ticari Uçuşlar

Fransız-İngiliz ortaklığı ile üretilen sestem hızlı Concorde yolcu uçağı London-Bahrain ve Paris-Rio (Dakar üzerinden) düzenli uçuşlara başladı.

1977-04-XX İlk Hava Kargo Şirketi BAL kuruldu. (1977-1981)

Bursa Hava Yolları (BAL) kuruldu ve Ağustos 1977 de ilk uçuşunu yaptı.

1977-03-01 Türkiye Varşova Sözleşmesini İmzaladı

2073 sayılı kanun ile Türkiye **12 Ekim 1929** tarihli VARŞOVA sözleşmesini imzalamıştır.

1979-12-18 Ay ve Diğer Gök Cisimleri ile ilgili anlaşma

Ay ve Diğer Gök Cisimleri ile ilgili Devletlerin Faaliyetlerini Düzenleyen Anlaşma'ya Türkiye 22 Aralık 2003 tarihinde katılmıştır.

1982-xx-XX Havelsan'nın Kuruluşu

HAVELSAN A.Ş. 1982 yılında Hava Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı tarafından Hava Kuvvetlerinin ileri teknoloji radarlarının bakımını sağlamak amacıyla HAVELSAN-Aydın ismi ile bir Türk-ABD şirketi olarak kuruldu.

1982-09-01 Uydular Aracılığı ile Haberleşme ve EUTELSAT Sözleşmesi ve İşletme Anlaşması

Pariste imzalanan bu anlaşma, 26 Mart 1985 tarihinde 3173 sayılı kanun ile onaylanarak 03 Nisan 1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir..

1983-05-24 Meteoroloji Uydularından Yararlanılmasını Teminen Bir Avrupa Teşkilatı Kurulması Anlaşması

Bu anlaşmaya Türkiye, 27 Mart 1984 tarihinde 84/7854 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmaya karar vermiştir. 03 Haz 1999 tarihinde 4523 sayılı kanun ile de katılım onaylanmış ve 22 Tem 1999 tarihinde bu kanun yürürlüğe girmiştir.

1983-10-14 Türk Sivil Havacılık Kanunu

2920 sayılı Sivil Havacılık Kanunu yürürlüğe girdi. Bu kanun ile ülkede özel havayolu şirketlerinin kurulmasına ve faaliyet göstermesine izin verilmiştir.

1984-05-15 TUSAŞ'ın Kuruluşu

Türkiye'de insanlı ve insansız hava platformlarının tasarımı, geliştirilmesi, modernizasyonu, imalatı, entegrasyonu ve satış sonrası hizmetleri alanlarında teknoloji merkezi konumunda olan TUSAŞ'ın başlıca hissedarları Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (%54.49), Savunma Sanayii Müsteşarlığı (%45.44) ve Türk Hava Kurumu'dur (%0.06).

1990-09-11 JAA Kuruldu

1970 senesinde JAA (Joint Airworthiness Authorities) Birleşik Uçabilirlik Yetkilileri olarak kuruldu. 1987 senesinde İşletme (Operations), yetkilendirme (Licensing), tasarım birlikteliği (certification/design standards) kapsam içerisine alındı. 11 Eylül 1990 senesinde Kıbrıs Anlaşması ile son kimliğini kazandı

1993-03-25 Süpersonik uçakta kaptan olan ilk kadın Barbara Harmer

Sesüstü uçan ilk ticari pilot olan Barbara Harmer, 3000 pilot arasından seçilip 6 aylık uzun ve pahalı eğitimini tamamlayıp Concord uçurmaya hak kazanan ilk kadın pilottur. Aynı sene Kaptan olarak ilk uçuşunu da New York JFK'e yapmıştır.

1993-11-08 İlk Ticari Kaptan Pilot Alev Kılıçkeser

1989'da Anadolu Üniversitesi'nin Pilotaj Bölümü'nde eğitime başlayıp. 1993 Ekim'inde mezun olan genç pilot adayı, 8 Kasım'da İstanbul Havayolları'nda işe başlamış ve henüz 22 yaşında Türkiye'nin yolcu uçağı kullanan ilk kadın pilotu unvanını kazanmıştır.

İstanbul Havayolları'nda yedi yıl, Pegasus Havayollarında bir yıl görev yapmış, 2001 Nisan'ında da SunExpress Havayolları'na geçen Kılıçkeser, 2006 Temmuz'unda kaptan pilotluğa yükselmiştir.

1994-12-07 Vecihi Hürkuş ve Onurlandırılışı

ICAO'nun kuruluşunun 50.ci yılında Vecihi Hürkuş, Türk Sivil Havacılığı'na olan katkılarından dolayı "50.ci Yıl Ödülü" ile ölümünden sonra da olsa ICAO tarafından onurlandırıldı.

1995.01.01 SHGM ilk teknik talimatını

SHGM ilk teknik talimatını yayınladı. SHT-25.253 Jant-Lastik Komponentleri İle İlgili Bakım Yetkisi talimatı.

1995-xx-XX Türkiye JAA için mürtacaat etti

Türkiye JAA üyeliği için başvurdu.

1997-xx-XX İlk Okyanus Aşırı Uçan Kadın Pilot Emel Arman

1994'te Anadolu Üniversitesi Sivil Havacılık Yüksek Okulu Pilotaj Bölümünü birincilikle bitiren Emel Arman, 1995 yılında THY'ye girdi. Uzun menzilli Airbus 340 tipi uçaklarda 2. pilot koltuğunda oturan Arman, 1997 yılında Atlas Okyanusu'nu geçerek ABD'nin New York kentine "okyanusu uçarak aşan ilk Türk kadın pilot" oldu.

2000-05-14 Atlantığı uçarak geçen ilk Türk Kadın Savaş Pilotu Burcu Arpacı

Burcu Arpacı, 3. Ana Jet Üs Komutanlığı 132. Silah ve Taktik Filo Uçuş Emniyet Subayı. Dünyada, okyanus aşan ilk kadın savaş pilotu. Kanada'da yapılan Mapple Flag Tatbikatı'na F-16 uçağıyla katıldı.

2001-04-04 Türkiye JAA'e Tam Üye Oldu

Ülkemizin Avrupa Havacılık Otoriteleri Birliğine (Joint Aviation Authorities-JAA) tam üye olarak kabul edildi. Bu çerçevede, sektörde hizmet veren tüm kurum ve kuruluşlar Avrupa Havacılık Kurallarını (Joint Aviation Regulations-JAR) uyguladı.

2001-05-08 ilk şehit kadın pilotu Ayfer Gök

Konya Ana Jet üssünde görev yaparken, Konya'nın Ermenek ilçesi Daran Köyü yakınlarında, kullandığı F-5 uçağının düşmesi sonucu şehit olan, Türkiye'nin ilk şehit kadın pilotu Ayfer Gök.

2002-09-02 EASA Kuruluş Kararı

51.ci Yalta toplantısında, JAA'in kapatılıp EASA'nın kurulmasına ilişkin ilk kararlar alındı.

2003-09-28 EASA Kuruldu

EASA faaliyetine resmen başladı.

2005-04-28 TUSAŞ Kuruldu

Türk Uçak Sanayi A.Ş. (TUSAŞ) ve TUSAŞ Havacılık ve Uzay Sanayi A.Ş., TAI çatısı altında birleşmesi ile oluştu. TAI'nin mevcut deneyimi F-16 Savaşan Şahinler, CN-235 hafif nakliye/deniz karakol/gözetleme uçakları, SF-260D eğitim uçakları, Cougar AS-532 arama kurtarma (SAR), silahlı arama kurtarma (CSAR) ve genel maksat helikopterlerinin ortak üretiminin yanı sıra, kendi tasarımı olan insansız hava aracı, hedef uçağı ve zirai ilaçlama uçağı gibi ürün geliştirme programlarını kapsamaktadır

2005-06-24 SHGM Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

5372 nolu "Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" kabul edildi.

2005-07-07 SHGM ilk genelgesini yayınladı

"Filoya Havaracı İlave Etme Usul ve Esasları".

2005-08-26 JAA-EASA Geçiş Süreci

JAA-EASA geçiş süreci açıklandı.

2005-11-18 Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Kuruldu

Yürürlüğe giren 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile yeniden yapılandırılarak, Ulaştırma Bakanlığı'nın ana hizmet birimi olmaktan çıkarılmış, Bakanlığa bağlı, kamu tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli bir kuruluş haline getirilmiştir.

2006-06-21 Uzay Sorumluluk Sözleşmesi

Uzay nesnelere neden olduğu hasarlar için Uluslararası Sorumluluk Sözleşmesi görüşmelerinde (29 Mar 1972) Türkiye sadece katılımcıdır.

2008-06-18 JAA Anlaşması iptal edildi.

Avrupa birliğine bağlı üyeler Kıbrıs Antlaşmasını tek taraflı iptal ettiler (JAA Kuruluş Sözleşmesi).

2009-04-14 Yeni Montreal Sözleşmesini Türkiye Onayladı

Montreal Sözleşmesi, **Varşova Sözleşmesi**'nin günümüz koşullarına uyum amacıyla 10-28 Mayıs 1999 tarihleri arasında Montreal'de yapılan Uluslararası Hava Hukuku Konferansına katılan devletler tarafından imzaya açılmış ve sözleşmeyi ülkemiz de imzalamıştır. 02.04.2009 tarihli ve 5866 sayılı “Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşme'nin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun”, 14.04.2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2009-06-30 JAA Kapandı.

JAA resmen feshedildi.

2010-05-05 Devletlerin Ay'da ve Diğer Gök Cisimlerindeki Faaliyetlerini Düzenleyen Anlaşma

Karar Sayısı 1843 ve 23.02.2011 tarihli ve 6147 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan ekli “Devletlerin Ay'da ve Diğer Gök Cisimlerindeki Faaliyetlerini Düzenleyen Anlaşma”ya ilişik beyanla katılmamız; Dışişleri Bakanlığının 19.04.2011 tarihli ve HUMŞ/8132719 sayılı yazısı üzerine, 31.05.1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 5.05.2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

2015-05-19 İlk Bayan Türk akrotim pilotu Esra Özatay

İlk bayan akrotim pilotumuz olan Hava Pilot Binbaşı Esra Özatay; 1998 yılında Hava Harp Okulu'ndan mezun olarak aldığı tip eğitiminden sonra F5 savaş pilotu olarak kıtalarda görev yaptı.

Binbaşı Esra Özatay 2014 yılında Türk Yıldızları kadrosuna atanarak bir ilk oldu ve ilk gösteri uçuşunu 19 Mayıs 2015 günü Samsun'da yaptı.

2016-09-18 İlk kadın uzay turisti, Anuşe Ansari

Ansari'yi taşıyan Rus Soyuz uzay aracı 18 Eylül 2006'da Kazakistan'dan fırlatıldı. Uzay aracında bir Amerikalı astronot ve bir Rus Kozmonot bulunuyordu. (İlk Müslüman kadın astronot).

2017-02-26 İlk Kez İki Siyahi Kadın Pilot Beraber Uçtu

Kaptan Pilot Stephanie Johnson ve ikinci pilot Dawn Cook, Airbus A320 tipi uçakla gerçekleştirilen tarifeli uçuşta birlikte görev aldı.

26 Şubat'taki 555 sefer sayılı Detroit-Las Vegas uçuşunu gerçekleştiren pilotlar, kokpitten çektikleri fotoğrafları sosyal medya hesaplarından paylaşınca büyük ilgi çekti.

Delta Havayolları da resmi web sayfasında bu tarihi uçuşa yer verdi.

Sonuç;

1945 yılından itibaren Türkiye'nin hızla Amerika'ya yakınlaştığı ve savunma güvenlik anlaşmalarıyla Amerika tarafından kullanım dışı malzemeden hibe edilen araçlarla yetinme politikasını benimsemek zorunda kaldığını vurgulamakta yarar vardır. Türkiye, 1945'ten sonra özellikle SSCB'ye karşı NATO tarafından kullanılan bir güvenlik duvarı işlevi görmüş ancak, yine Batı tarafından kalkınması sabote edilmiş bir ülkedir. Türkiye'nin siyasi liderlerinin Atatürk duyarlılığından koparak, günlük hayatın akışıyla yaşamaları sonucu Türk uçak sanayinin ilk fabrikaları ABD ile yapılan ilk ikili antlaşma 23 Şubat 1945'de ki "Karşılıklı Yardım Antlaşması" ile birer birer kapatılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti halkının eğitimi ise 27.12.1949'da imzalanan Fulbright Antlaşması, "Türkiye ve ABD Hükümetleri Arasında Eğitim Komisyonu Kurulması Hakkındaki Antlaşma..." ile ABD'ne teslim edilmiş ve bu günlere gelinmiştir.

Havacılıktaki gelişmelerin, devlet eli ile yapılması, idare ve kontrol mekanizmalarının gelişen çağa ayak uyduramaması, bazen sıkıntılara, daha çok da umutsuzluğa sürüklemiştir. Çağı yakalamak için devlet zorunlu olarak yeni kurum ve kuruluşlara üye olmuş ama Devlet anlayışından kurtulmadığı için, oluşturulamayan modern anlayış, altyapı ve eğitim süreçleri kanunlarla yeterince koruma altına alınmamasıyla, gözle görülür bir ilerleme sağlanamamıştır.

Yeni çıkarılan kanunlar, imzalanan anlaşmalar ile bir kıpırdanma görülmekle beraber, çalışanların katkıları yeterince sağlanamamakta, vasıflı personel yetiştirme görevi ise hukuksal düzenleme eksikliği nedeniyle yeterince yerine getirilememektedir.

Servet BASOL

ATCo 156

FOO 56

Bu sahada henüz bu tür bir kitap yayınlanmamıştı.

Standart bir Kitabı ve Ders Programı olmayan Sivil Havacılık Y.O. larında şartlar gereği ders vermek için hazırladığım yansılar, bu kitapların oluşmasında en büyük etkindir.

Umarım havacılıkta yetişecek yeni nesillere neyi nerede bulabileceklerine dair ipucu hem de havacılığa yeni bir bakış açısı getirir.

Sevgi ve saygılarımla.

Servet BASOL

2017.10.08

Rev.3a

Taş taş üzerine koymak....